

ČESKÉ

3/2012

čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci

VĚZEŇSTVÍ

VS ČR cvičila s vrtulníkem

Náměstek Volák

„Jsme připraveni pomoci
vs k vyšší efektivitě“

str. 2

Je vazba

opravdu tortura?

str. 11

**Jak čelí pracovníci
vězeňské služby
stresu**

str. 19

rozhovor str. 2

reportáž str. 4

krátce str. 8

téma str. 11

resocializace str. 16

vězeňská
služba str. 18

historie str. 24

věznice ČR str. 26

duchovní
služba str. 34

sport str. 35

VS ČR cvičila s vrtulníkem

Odsouzení pomáhají seniorům

Martin Vaško

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dovolte mi, abych vám představila nejen toto nové číslo časopisu, plné zajímavého čtení o událostech ve vězeňské službě, ale zároveň i několik změn, které se v tiskové sekci oddělení vnějších vztahů generálního ředitelství vězeňské služby od vydání posledního čísla časopisu udály.

Tisková mluvčí Markéta Prunerová opustila na čas pracovní povinnosti, aby se mohla naplno věnovat povinnostem mateřským. Proto se od teď budete setkávat se mnou, jako novou tiskovou mluvčí VS ČR.

Prozradím o sobě, že jsem absolventka Policejní akademie ČR a Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze. Pocházím z Prahy a k mému životu neodmyslitelně patří sport. Díky studiu na vysoké škole, pozdější pedagogické zkušenosti v rámci doktorandského studia i pracovní zkušenosti v oddělení public relations vím, jak je dnes náročné umět se orientovat ve věku informací. Stěžejní činností každého tiskového oddělení je umět získané informace správně analyzovat, interpretovat a dále předávat odborné i laické veřejnosti. Tisková mluvčí musí být neustále ve střehu, mít přehled o dění a být takzvaně v obraze, a to dost často i doslova. I proto je pro mě práce v tiskovém oddělení vězeňské služby velkou výzvou. Zároveň počítám s tím, že mě čeká i mnoho nového a neznámého, ale věřím, že s pomocí milých kolegů půjde vše bez větších potíží a podaří se i zvýšit zájem a povědomí veřejnosti o dění v českém vězeňství.

Na závěr mi dovoluji jménem celého oddělení vnějších vztahů poděkovat Markétě Prunerové za její dosavadní práci. Osobně bych jí chtěla poděkovat za moc milé přijetí a cenné rady, které mi poskytla.

Děkuji a přeji vám příjemný čtenářský zážitek.

Vrchní komisařka
Ing. Mgr. Gabriela Pohlová,
tisková mluvčí

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 3/2012. Časopis vychází čtyřikrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Káčer, Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: mredlichova@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha – Pankrác

Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2012, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Náměstek ministra **Daniel Volák** říká:

Jsme připraveni pomoci VS ČR k větší samostatnosti

Gabriela Pohlová
Robert Blanda

Jak jste spokojen se současným stavem českého vězeňství?

Spokojen samozřejmě nejsem, a to především s dlouhodobým podfinancováním českého vězeňství. Proto si ministerstvo spravedlnosti oblast vězeňství stanovilo za svoji prioritu. Předpokládám, že se to v budoucnu projeví a že i návrhy vězeňské služby budou mnohem lépe vyslyšeny. Nelze ale pominout fakt, že již za mého předchůdce náměstka Kubaty se vězeňská služba dostala do podvědomí a od té doby se věci výrazně změnily ve prospěch vězeňské služby. Ať to jsou legislativní návrhy, přístupy k agendám pro potřeby vymáhání pohledávek, zvětšení práv vězeňské služby atd.

Ministerstvo spravedlnosti připravilo pilotní projekt elektronického monitoringu. Kolik vězňů se ho účastní a jaké jsou jeho cíle?

Pilotní projekt byl spuštěn 1. července, kdy bylo do provozu uvedeno operační středisko. Projekt má celorepublikový rozsah, odsouzení byli vybráni probační a mediační službou ze všech soudních krajů. Celkem se ho účastní 25 odsouzených. Cílem

je především ověření technologické a bezpečnostní způsobilosti a reálných finančních nákladů.

Kdy by mohl elektronický monitoring začít fungovat v praxi?

Během prosince bude pilotní projekt vyhodnocen. Zjistíme, zda námi vytyčené cíle byly naplněny. Pokud ano, rozhodneme o nákupu technologie ve větším množství. Elektronický monitoring pro účely domácího vězení bude plně v kompetenci probační a mediační služby.

Jaké jsou finanční náklady na jednoho vězně v domácím vězení?

Zatím vycházejí náklady na jednoho odsouzeného v domácím vězení s elektronickým náramkem na 165 korun denně, což je výrazná úspora oproti asi tisíci korunám denně na jednoho vězně ve vězení.

Jak tento elektronický „náramek“ funguje?

Jakákoli nesprávná manipulace s náramkem se automaticky hlásí operačnímu středisku. Stejně tak manipulace se síťovou jednotkou, kterou

má vězeň doma a která komunikuje s náramkem a kontroluje, zda se náramek nachází v přednastavené vzdálenosti. Stejně tak vypojení síťové jednotky z elektrického napájení hlásí poplach. Takže elektrická síť v místě výkonu domácího vězení je nezbytná.

Lze využít elektronický monitoring i pro jiný účel než pro trest domácího vězení?

Ano, určitě. Chtěli bychom, aby elektronický monitoring sloužil například při zaměstnávání odsouzených na pracovišti mimo věznici nebo při krátkodobém přerušení výkonu trestu ze zdravotních důvodů. Je na vězeňské službě připravit pilotní projekty pro využití elektronických monitorovacích náramků pro tyto účely.

Co vězeňské službě přinese chystaná změna diferenciace typů věznic?

Hlavní účel této změny spočívá v lepším využití ubytovacích kapacit věznic a zjednodušení logistiky při umísťování odsouzených. Zacházení s vězni by mohlo být díky tomu da-

leko diferenciovanejší. Přímé finanční úspory nejsou asi tím hlavním cílem, jde spíše o to dát vězeňské službě větší pravomoci, aby sama mohla rozhodovat na nižších úrovních o umísťování odsouzených. Soud bude nadále rozhodovat o zařazení vězně do jednoho ze dvou typů věznic, ale o vnitřní diferenciaci uvnitř těchto dvou kategorií bude už rozhodovat vězeňská služba. A tak je to správně, takto to funguje v celé moderní Evropě.

Provádí ministerstvo v této oblasti nějakou informační kampaň mezi soudci? A jak soudci na tyto navrhované změny reagují?

Neřekl bych, že je to přímo kampaň, ale na podzim se chystají pracovní jednání na téma všech chystaných změn vězeňské legislativy. Naším justičním partnerům se budeme snažit vysvětlit, co chystanou změnou

vězeňská služba a ministerstvo spravedlnosti vlastně sleduje. Náš společný záměr ale již schválil ombudsman i nejvyšší státní zástupce.

Chystá ministerstvo ještě nějaké další projekty, které by měly pomoci odstranit problémy, například přeplněnost věznic?

Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s probační a mediační službou a Vězeňskou službou ČR připravilo novelu trestního zákona, která zavádí nový institut přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Získáme tedy několik úrovní podmíněného propuštění, a to propuštění po polovině nebo po třetině vykonaného trestu, před třetinou vykonaného trestu a ještě možnost přeměny trestu na trest domácího vězení. To jsou tedy čtyři cesty, jak můžeme snížit přeplněnost věznic legislativními nástroji.

Kdo bude moci navrhnout přeměnu trestu odnětí svobody na trest domácího vězení?

Rozhodnutí o přeměně trestu odnětí svobody na trest domácího vězení bude nadále v pravomoci soudů. Návrh na tuto přeměnu trestu ale bude moci podat ředitel věznice, sám odsouzený nebo státní zástupce.

Takže finance jsou opravdu největším problémem českého vězeňství?

Ano, je to samozřejmě nedostatek financí. Je nesmírně problematické získat pro vězeňskou službu více peněz. Ministerstvo spravedlnosti je ale připraveno a hlavně ochotno vězeňské službě pomoci a uvolnit jí ruče, tak aby si sama mohla říct, jak zařazovat odsouzené, aby je mohla vyvádět na práci, a také, aby se mohla lépe starat o své zaměstnance a příslušníky.

ZEFEKTIVNĚNÍ VYBRANÝCH PODPŮRNÝCH PROCESŮ VS ČR

Registrační číslo: CZ.1.04/4.1.00/48.00041

Ministerstvo spravedlnosti ČR ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR nyní realizuje projekt „Zefektivnění vybraných podpůrných procesů Vězeňské služby České republiky“ – Digitalizace a pasportizace objektů VS ČR, který je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky. Projekt je realizován v období od 1. 1. 2011 s plánovaným datem ukončení 31. 12. 2012 a úzce navazuje na Strategii realizace Smart Administration v období 2007-2015.

V rámci tohoto projektu je prováděna pasportizace a digitalizace stavební dokumentace objektů ve všech organizačních jednotkách Vězeňské služby ČR (39 organizačních jednotek, tj. cca 1000 objektů) s cílem zefektivnit koordinační činnosti Ministerstva spravedlnosti směrem ke Generálnímu ředitelství Vězeňské služby ČR a zvýšit kvalitu těmito institucemi poskytovaných služeb.

Výstupem projektu je implementace softwarového produktu, který umožní vytvoření centrálního digitálního archivu pro evidenci pasportu objektů a správu digitální stavební dokumentace. Centrální digitální datová základna bude zpřístupněna odborným pracovníkům na všech organizačních jednotkách VSČR i v centru na Generálním ředitelství VSČR. Toto přispěje ke zlepšení stávající situace v oblasti dokumentace skutečného provedení staveb a evidence základních informací o nemovitostech.

Hlavní přínosy z realizace tohoto projektu budou:

- úspora nákladů na přepracování dokumentace,
- sjednocení struktury dokumentace (lepší plánování investičních a finančních prostředků),
- snadná dostupnost dat a technické dokumentace,
- bezpečnější uchování uložených dat, kdy nebude docházet k nechtěným ztrátám informací,
- úspora skladovacích prostor dokumentů,
- urychlení práce, větší efektivnost,
- informace a přehled o všech budovách a místnostech,
- díky elektronizaci dat bude možné automaticky generovat sestavy, protokoly, atd.,
- možnost vyhodnocování procesů, hospodárnosti, efektivity a odhalování úzkých míst a prostoru pro zlepšení,
- všechny periodické činnosti budou evidovány na jediném místě.

Kontaktní osoba:

Mgr. Jana Nováková – projektová manažerka, mail: JNovakova@grvs.justice.cz ,
Tel: 244 024 432

VS ČR cvičila s vrtulníkem

Ondřej Kolář

Spolupráce osádky vrtulníku leteckých záchranářů a zášahové jednotky byla obsahem ukázky výcviku Vězeňské služby ČR během tradiční vojenskohistorické akce Cihelna 2012, která se uskutečnila během uplynulého víkendu v Králíkách na Šumpersku. Nejen že se jednalo o atraktivní podívanou pro návštěvníky slavnosti, pro příslušníky vězeňské služby to byla navíc jedinečná příležitost vyzkoušet si taktickou spolupráci při zášahu s pomocí letecké podpory.

Návštěvníci i přítomní odborníci z řad policie, armády či vojenské policie vysoce oceňovali profesionalitu příslušníků vězeňské služby a především koordinaci jejich zášahu s osádkou vrtulníku. Vrtulník se nicméně mohl zúčastnit pouze prvního dne dvoudenního programu akce, druhý den byla jeho podpora týmu VS ČR nahrazena automobilem WV Transporter Policie České republiky. Návštěvníci akce se během jejího dvoudenního programu zajímali také o řadu podrobností z výcviku příslušníků vězeňské služby, včetně výzbroje a výstroje. Příslušníci vězeňské

služby představili návštěvníkům akce také zákrok s použitím služebního psa nebo expanzivní zbraně Kraken. Prezentaci Vězeňské služby ČR na akci Cihelna 2012 zajistila Věznice Mírov, která kromě ukázky zášahu eskortní jednotky připravila také statickou expozici vězeňské služby. Celou akci svým odborným komentářem provázel mjr. Jaroslav Rozsival. Ukázka byla navržena příslušníky věznice pod vedením velitele eskortního oddělení, který svým přístupem již několik let přispívá ke stále větší profesionalizaci a vycvičenosti této jednotky.

Jak to chodí na specializovaném oddělení

Bronislava
Vetešníková

Při svých návštěvách na oddělení výkonu trestu se vždy snažím najít to zajímavé na práci našich zaměstnanců, co ještě v časopisu České vězeňství nebylo řečeno. Tentokrát jsem se svým příspěvkem zaměřila na specializované oddělení výkonu trestu u odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek, které v poslední době zaznamenalo několik změn nejen v nové koncepci, ale i změn v estetizaci prostředí specializovaného oddělení.

O specializovaném oddělení jsem nechal promluvit vychovatelku – terapeutku Petru Šulcovou. Ve Věznici Všehrdy, na specializovaném oddělení výkonu trestu u odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek je dlouhodobě realizován standardizovaný terapeutický program TP 21. „Plán terapeutických činností je koncipován tak, aby skupiny odsouzených byly zaměstnávány rovnoměrně a pravidelně se střídaly,” představuje oddělení Petra Šulcová. Odsouzení uživatelé návykových látek přitahují na toto oddělení především různé výhody oproti běžnému výkonu trestu. Patří mezi ně sportovní aktivity, kterých je v nabídce široká škála, například volejbal, nohejbal, florbal, ale i zvýšená péče odborného personálu, který jim může pomoci překonat krizové stavy. Ceněnou výhodou je také ubytovací kapacita ložnic s šesti metry čtverečními na osobu.

Při nástupu na oddělení mají odsouzení určitou diferenční skupinu a během výkonu trestu pracují na tom, aby měli tu nejlepší. S tím jsou spojeny další výhody, například přístup do velké kuchyňky pro samoobslužné aktivity a čtenější přístup do posilovny nebo možnost extramurální aktivity. V letošním roce to například byla návštěva výstavy vězeňského umění, kterou pořádala věznice na zámku Červený Hrádek.

„Důležitou formou odborného zacházení v rámci terapeutického programu na specializovaném oddělení je komunitní skupina. Základem systematického působení na odsouzené je resocializačně konzultativní přístup s terapeutickými technikami,” vysvětluje terapeutka. Tyto techniky zahrnují skupinovou a individuální

terapii, relaxaci, sportovně zátěžové programy, arteterapii, pracovní terapii, činnosti vzdělávací, speciálně výchovné a zájmové aktivity a sebeobslužné činnosti. „Svou nezastupitelnou úlohu v relaxaci i eliminaci stresových faktorů má akvaristika a místnost pro kondiční cvičení. Po dokončení terapeutického programu je možné zařazení do školského vzdělávacího střediska,” dodává Petra Šulcová

Skupinová terapie

Skupinová terapie je místem maximálně otevřené komunikace, která má za cíl rozvíjení sebepoznání a odkrytí pravého já klientů. Skupina by měla být bezpečným místem, kde může docházet i k tvrdé konfrontaci mezi klienty. Pracuje se zde s emocemi i s chováním klienta. Významnou charakteristikou terapeutické skupiny je skupinová atmosféra, která ukazuje na převládající náladu v dané skupině. Vliv na atmosféru má také složení skupiny a všechny další prvky skupinové dynamiky. Vy-

tváří se postupně tím, jak se utvářejí a diferencují vzájemné vztahy mezi jednotlivými členy skupiny. Atmosféra ve skupině je často proměnlivá. Je důležité, aby převažovaly fáze příznivého dění. Ve skupinách bývají nejčastěji přítomni dva terapeuti. Ti mají za úkol vytvářet terapeutické prostředí, uvádět skupinu do pohybu a udržovat její činnost tak, aby byla maximálně efektivní.

Individuální terapie

Jak bylo již uvedeno, na oddělení se provádí také individuální terapie, která má nejčastěji podobu tzv. garantního vedení, kdy je každému klientovi přidělen terapeut – garant, který jej provází po celou léčbu, pomáhá mu stanovit si dílčí cíle, plnit léčebný plán, hodnotí jej atd. Individuální terapie v užším slova smyslu je vhodná v případě pro klienta zvláště citlivých situací. I tak je ale klient veden k tomu, aby informace z individuálních rozhovorů přenášel do skupiny.

V letošním roce se na tomto oddělení provedlo i několik změn. Oddělení dostalo nový obsahový rámec a pracovní tým byl rozšířen o vychovatele-terapeuta. Tím se stabilizoval i tým ostatních zaměstnanců ubytovny. Aktualizoval se manuál k činnosti specializovaného oddělení, a tak i ke zkvalitnění a návaznosti v přímé práci s odsouzenými. V současné době vede skupinové terapie vychovatel-terapeut, speciální pedagog či psycholog, který vykonává krizové intervence, a sociální pracovník. Další aktivity vedou vychovatelé. Odsouzení mají možnost zapojit se do více zájmových aktivit a vybrat si tak tu, která je baví a současně podmiňuje a rozvíjí socializaci osobnosti.

V červenci letošního roku si odsouzení pod vedením personálu tohoto oddělení nově upravili terapeutickou místnost, kde se denně konají terapeutické skupiny a odsouzení tráví větší část z dopoledního časového rozvrhu dne. K výzdobě použili i umělecké předměty vlastní výroby, které byly zhotoveny různými technikami v rámci pracovních činností. Součástí zájmových aktivit je i část pozemku s malým jezírkem, kde si budují svůj vztah k přírodě.

Jak funguje terapeutická skupina

Žádost o zařazení do specializovaného oddělení posuzuje odborná komise a schvaluje ředitel věznice. Kapacita specializovaného oddělení je 31 míst. Program zacházení v tomto oddělení je stejný jako pro ostatní odsouzené, aktivity jsou více zaměřené na sportovní vyžití. Součástí výkonu trestu odnětí svobody jsou i skupinové terapie, které se konají celý týden. Tomuto účelu slouží terapeutická místnost, kterou si odsouzení před nedávnem vlastními silami vyzdobili.

Začátkem srpna jsem jednu ze skupinových terapií navštívila a na chvíli se stala součástí tohoto sezení. Skupinu tvořilo devět odsouzených, kterým se po dobu jedné hodiny věnovala vychovatelka – terapeutka Petra Šulcová. Sezení bylo rozděleno na dvě části. V první části odsouzení vyjadřují své prožitky za uplynulé dny od poslední terapie. Nikdo nikoho k ničemu nenutí... Každý se sám rozhodne, zda a co řekne. Tímto způsobem terapeutka zjišťuje, v jakém rozpoložení odsouzení jsou. Poté rozdává každému z odsouzených za zády barevné papírky. To již vstupujeme do druhé části sezení. Odsouzení jsou podle barvy papírku rozděleni do tří skupin. Jsou rozdány papíry, pastelky, nůžky a zároveň zadán úkol. Ten dnešní zní: Vytvořte ideální věznici. Na splnění úkolu mají odsou-

zení půl hodiny. Pár minut přemýšlení a pomalu se pouštět do práce. Za chvíli přestávají vnímat mou přítomnost a věnují se pouze své práci. V každém výtvoru se odráží prostředí, ve kterém se odsouzení nacházejí. Jedni je vnímají jako celek a dotváří k tomu, co je možná jejich přáním, například bazén. Druzí asi touží po lepším spánku, protože vyrobili jednu velkou postel i s pomyslnými nebesy. Třetí skupina zhotovila uzavřený areál. Proč zrovna tato zobrazení, to bude součástí příštího sezení, protože to naše již pro tento den končí... Po několika dnech se opět scházíme v terapeutické místnosti. Dnes je na pořadu mimo jiné vyhodnocení zhotovených modelů ideální věznice. Sama jsem zvědavá, jak moc jsem výtvoři vězňů pochopila.... Nejprve ale terapeutka zjišťuje, jestli odsouzení neměli problém s rozdělením do pracovních skupin formou barevných lístečků. Jestli se od minulého sezení něco změnilo. Odsouzení jsou celkem pozitivně naladěni, dalo by se říci, že se na zhodnocení svých prací těší. Problém ve vzájemné komunikaci nemají. A pak už se dostáváme k sa-

činů, například činů páchaných pod vlivem návykových látek. Zajímavé je, že se tato představa vlastně kryje s plánovanými změnami ve vězeňství a s novou diferenciací věznic.

Pracovní terapie

Na specializovaném oddělení výkonu trestu Věznice Všehrdy se odsouzení pod vedením vychovatelky Jitky Hartanové zabývají výrobou drobných uměleckých předmětů. V rámci pracovních činností programu zacházení k tomu využívají různé metody výroby, od pletení z papíru, přes zdobení drátkovou technikou, malování na sklo, až po velmi oblíbenou ubrouskovou metodu čili decoupage. Odsouzení se jí věnují asi rok. Za tu dobu jsou už vidět velké pokroky v jejich zvládnutí této techniky. Tyto výrobky byly k vidění i na letošní výstavě na zámku Červený Hrádek u Jirkova. Technika spočívá v laminování povrchů různých předmětů dekorativními ubrousky.

Generální ředitel vyznamenal náměstka

Generální ředitel Vězeňské služby ČR Jiří Tregler vyznamenal dnes prvního náměstka ministra spravedlnosti Daniela Voláka Medailí Vězeňské služby ČR za zásluhy o rozvoj. Jiří Tregler ocenil Daniela Voláka za jeho dlouhodobý zájem o české vězeňství a jeho významnou a zásadní podporu. Náměstek Volák uvedl, že si ocenění velmi váží, a dodal, že vězeňství je v současné době prioritou celého resortu justice.

red

Dvě království a Krakovec

Jaromír Hykl

Již téměř rok pomáhají odsouzení z Věznice Drahonice zvelebovat státní hrad Krakovec. Úklid, terénní úpravy okolí, sekání trávy, vyřezávání náletů a mnoho dalších úkonů, které jsou schopni odsouzení zvládnout, to je to, co správce hradu hodnotí jako neocenitelnou pomoc. Navíc prostředí hradu má v sobě množství pozitivní energie, která přechází do všech návštěvníků a působí na jejich mysl značně uklidňujícím dojmem. Dá se tedy směle konstatovat, že odsouzení absolvují v podstatě nejen pracovní, ale i jakousi psychoterapii. Zkrátka spolupráce s hradem Krakovec má více dimenzí.

V neděli 19. srpna se v krásném historickém prostředí hradu Krakovec konala akce, která se návštěvníkům pokusila připomenout natáčení filmu Ať žijí duchové, které se odehrávalo právě na tomto hradě.

Součástí programu bylo i vystoupení loutkářské skupiny Špalíček, složené

z odsouzených z Věznice Drahonice, která předvedla přítomným dětem nacíčenou pohádku Dvě království. V průběhu dne zahráli příběh dvakrát a, jako ostatně vždy, mělo představení u dětí veliký úspěch. Se zájmem

vystoupení sledovali i rodiče a všichni ocenili práci a výkony odsouzených i jejich vedoucích.

Loutková pohádka v podání odsouzených z bezdrogové zóny věznice sklízí na svých vystoupeních uznání a chválu a samotní odsouzení prožívají své chvíle slávy. Pro jejich další život nejen ve výkonu trestu je to jistě pozitivním přínosem, což je hlavním cílem této aktivity. Děkuje panu kastelánovi Jiřímu Sobkovi za to, že odsouzeným vytvořil příjemné podmínky pro jejich vystoupení a že jim umožnil opět předvést plody své práce.

Ministr navštívil Generální ředitelství VS ČR

Ministr spravedlnosti Pavel Blažek navštívil 20. srpna spolu se svým prvním náměstkem Danielem Volákem Generální ředitelství Vězeňské služby ČR a s vedoucími pracovníky Generálního ředitelství VS ČR prodiskutoval aktuální problematiku ve vězeňství.

„Situace v českém vězeňství je pro mě vedle přípravy nového zákona o státním zastupitelství prioritou,“ řekl krátce po jednání ministr spravedlnosti Pavel Blažek.

Na společném jednání se kromě otázk spojených s problematikou vězeňství debatovalo i objektu bývalého kněžského semináře ve Vidnavě.

Ministr spravedlnosti Pavel Blažek vedení Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR požádal o vypracování zprávy, která bude obsahovat analýzu možností dalšího využití tohoto objektu.

Ze zprávy, kterou Vězeňská služba ČR ministrově předložila, vyplynulo, že s ohledem na vlastnictví objektu Vidnava, vstřícnost obce a regionu a stavu rozpracovanosti přípravy považuje záměr zřídit rozhodující kapacitu zabezpečovací detence do roku 2017 ve Vidnavě za možné řešení, ovšem pouze za předpokladu dostatečného finančních prostředků, dnes vyčíslených na zhruba 340 milionů korun.

red

Natáčení útěku z vězení

Ve Věznici Oráčov proběhlo jednodenní natáčení česko-norského hraného filmu s názvem The Down s Detective v režii Barda Breiena. Filmaři natáčeli u příjezdové cesty útěk vězně z vězení. Pro filmový štáb to byl první den natáčení a již po několika záběrech seskoku herce z plotu měli filmaři dostatek materiálu do svého filmu. Celé natáčení proběhlo bez problémů a ke spokojenosti obou stran.

Rekonstrukce brány Věznice Plzeň začíná

Ve Věznici Plzeň byla v srpnu podepsána smlouva na provedení rekonstrukce pěší brány a brány pro motorová vozidla. Rekonstrukce měla být zahájena do tří měsíců od podpisu smlouvy a bude se provádět za plného provozu. V souvislosti s rekonstrukcí vstupní brány přijala věznice blíže nespecifikovaná bezpečnostní opatření. Hlavním důvodem rekonstrukce vstupního objektu je rozšíření motorové brány, tak aby splňovala parametry pro vjezd a výjezd nákladních vozidel. Ta měla zejména při výjezdu nemalé problémy, jelikož brána je původní z roku 1878 a byla stavěna na rozměry koňských povozů a také v tehdejší době sloužila jako brána pro pěší.

Loni v říjnu prorazili vjezdovou bránu do Věznice Plzeň dva muži v osobním automobilu. K prvnímu útoku došlo po tři čtvrtě na devět večer. Nárazem auto poškodilo venkovní průjezdová vrata. Posléze následoval druhý náraz, po kterém automobil již poškozená venkovní vrata prorazil, zničil další vnitřní zařízení a dostal se do objektu věznice. Osobní vozidlo zůstalo stát mezi vjezdem pro motorová vozidla a vchodem do hlavní administrativní budovy. Příslušníci Vězeňské služby ČR okamžitě zahájili kruhové střežení vozidla a neprodleně zajistili obě osoby, které seděly uvnitř vozu.

jab

Nové ubytovací prostory ve Věznici Příbram

Generální ředitel VS ČR Jiří Tregler v polovině září slavnostně otevřel nové ubytovací prostory ve Věznici Příbram. Vzniklo tak 47 míst určených pro odsouzené muže zařazené ve věznici typu dozor. Současná ubytovací kapacita dozoru tak vzrostla z 63 na 110 míst. Rozšíření ubytovacích prostor je přitom jedním z prioritních cílů současného vězeňství, který má vést ke snížení přeplněnosti českých věznic. Ta v současné době činí přibližně 114 procent.

Nové ubytovací prostory vznikly rekonstrukcí původních prostor lůžkové části vězeňské ošetrovny. V rámci této rekonstrukce došlo mimo jiné ke kompletní výměně rozvodů vody, elektřiny, ústředního topení, oken a dveří. Bylo vybudováno nové sociální zázemí pro odsouzené i pro zaměstnance. Investiční akce na zřízení nových ubytovacích prostor trvala 180 dní a na stavební práce bylo zařazeno 5 odsouzených. Celkové investiční náklady byly ve výši 3,6 milionu korun a byly plně hrazeny z rozpočtových prostředků Vězeňské služby ČR.

VeV

Vazba rozhodně není torturou

Vězeňská služba čelí kritice podmínek výkonu vazby, které před časem vzněsly veřejně jeden z obviněných. Ačkoliv nejsou podmínky, ve kterých obvinění čekají na svůj soudní proces, zdaleka ideální, rozhodně se nejedná o žádnou „středověkou torturu, jejímž cílem je člověka zlomit“, jak se onen obviněný vyjádřil.

Podmínky výkonu vazby se stejně jako podmínky výkonu trestu při nezbytném dodržení všech zákonných podmínek a ustanovení odvíjejí od objemu finančních prostředků přidělených vězeňské službě v jejím rozpočtu. Více peněz přitom neznamená pouze lepší a důstojnější vybavení cel pro obviněné, ale především větší nabídku volnočasových aktivit a vůbec příležitosti pro práci s obviněnými, a tím ukrácení často dlouhých lhůt vazebního stíhání před „osvobozujícím“ rozsudkem. Rozsudek a přechod z vazby do výkonu trestu totiž skutečně pro mnohé znamená určitou úlevu. Jednak „to mají za sebou“, vědí, jak dlouhý trest je čeká, a také, že při slušném chování mohou mít šanci na podmíněné propuštění, v brzké budoucnosti třeba i přeřazení do mírnějšího oddělení a hlavně že svůj čas za mřížemi mohou smysluplněji využívat. Někdo sebevzděláním, osobním rozvojem či terapií, pokud je toho třeba, a mnozí také především prací.

Obvinění v současné době v českých vazebních vězních práci nenalezou. Možnost zaměstnat obviněné jednak komplikuje samotný institut vazby, který například v případě koluzní vazby obviněné skutečně více méně izoluje od okolí, navíc se může v průběhu stíhání nepravdělně měnit. Obvinění by tak teoreticky mohli pracovat pouze ve svých celách, což je ale ztíženo či zcela vyloučeno tím, že taková práce prakticky není, nebo by byla svými náklady neefektivní. Další potíže spočívají v legislativě, neboť obvinění jsou podle zásady presumpce nevinny považováni za bezúhonné občany, jejichž pracovní činnost podléhá zákoníku práce.

Oddělení se zmírněným režimem

V mnoha vazebních vězních existují nebo se dále rozšiřují oddělení se zmírněným režimem výkonu vazby, kde se obvinění mohou, pokud jim to typ nařízené vazby umožňuje, volně pohybovat po oddělení. Ve většině vazebních věznic je do oddělení se zmírněným režimem obvykle zařazeno asi 20 až 30 procent obviněných. „V Hradci Králové je kapacita oddělení se zmírněným režimem 79 míst

a prakticky neustále je oddělení zaplněno na sto procent,“ uvedl mluvčí zdejší vazební věznice. „Toto oddělení zaujímá 48 % z ubytovací kapacity určené pro výkon vazby,“ dodal mluvčí.

Například ve Vazební věznici Teplice jsou dva druhy oddělení s volnějším režimem vazby. Prvním druhem je tzv. vazba se zmírněným režimem, což je větší cela vybavená kuchyňkou, společenskou místností, sociálním zařízením a sprchou. Dalším druhem je tzv. volná vazba, což znamená, že obvinění jsou umístěni na běžných celách a ve stanovených časech se jim celý otevřou a uzavře se dělicí katr na chodbě. Tím pro obviněné vznikne možnost navštěvovat se na celách nebo trávit společně čas na chodbě před celami (je zde k dispozici i televize). Celkově máme v obou odděleních umístěno 43 obviněných, což je 38 % z normové ubytovací kapacity vazební věznice.

„Obvinění do oddělení se zmírněným režimem jsou vybíráni na základě rozhodnutí příslušné komise, která je ve složení vrchních dozorců příslušných oddělení, sociálních pracovníků, příslušných pedagogů, psychologů, lékařů, zaměstnanců oddělení prevence a stížností,“ uvedla mluvčí brněnské vazební věznice. „Zpravidla se jedná o obviněné, kteří ještě nebyli trestáni a nevykazují známky možného agresivního chování.

Volný čas a sociální podmínky

Část obviněných v českých vězních využívá zákonné možnosti pobývat ve vlastním oděvu, sledovat rozhlas nebo televizní vysílání. Vlastní oděv nosí odhadem asi 20 % obviněných, toto číslo se ale mění věznici od věznice. Někde je to jen asi 15 %, jinde až 40 %. Většina vazebně stíhaných má k dispozici rádio, a to buď vlastní, nebo vězeňské, televizi pokud obvinění mají, pak většinou vlastní. Například ale v breclavské věznici je v oddělení výkonu vazby 27 míst a televizor je zde na všech celách. Podobně je tomu například i v českých Budějovicích. „Zhruba tři desítky obviněných mají k dispozici televizní přijímače přímo v celách ve vazbě se zmírněným režimem, v rámci aktivit mají i další obvinění možnost sledovat televizní vysílání v kulturních místnostech. Přibližně deset obviněných má k dispozici vlastní rádio, ale ve všech standardních celách je zavedeno centrálně ovládané rozhlasové vysílání. Ve Vazební věznici Liberec je rozhlas možné poslouchat na každé cele, televizi má momentálně k dispozici 75 % obviněných. Ve všech vazebních vězních a vězních s oddělením výkonu vazby je pro obviněné připravena řada volnočasových aktivit, ať již výchovných či vzdělávacích, kulturních, tvůrčích nebo sportovních. Ve Vazební věznici Praha Pankrác jsou aktuálně ve výkonu vazby nabízeny kurzy a poradenství zaměřené na zvládání stresu a emocí, sociálně právní poradenství, základy hygieny, společenského vystupování a komunikace. K vzdělávacím aktivitám tu patří výuka anglického nebo českého jazyka či podmínky pro samostudium dalších cizích jazyků či doplnění základního vzdělání. Tvůrčí potenciál lze rozvíjet v keramické dílně nebo v ateliérech, kde se lze věnovat řadě výtvarných technik. Sportovně založení obvinění si mohou zahrát stolní tenis, fotbal, volejbal, florbal nebo udržovat svou kondici na běžecké dráze. Vazební věznice Praha Ruzyně umožňuje svým mladistvým obviněným doplnit si školní docházku, pořádá kurzy češtiny pro cizince, dále nabízí možnost duchovních pohovorů nebo kurzy arteterapie.

red

Generální inspekce bezpečnostních sborů

Miloš Vaněček

Motto:

Bezpečnostní sbory v každém demokratickém státě by měly podléhat efektivní a nezávislé kontrole zákonnosti chování příslušníků a zaměstnanců, která vedle vnitřní kontrolní činnosti samotných sborů zaručí dodržování právních předpisů v těchto sborech.

Od roku 1989 prošla společnost v České republice postupným vývojem, který se dotkl všech oblastí, zvláště pak oblasti ekonomické, právní a morální. Nové ekonomické podmínky a společenské vztahy měly vliv i na příslušníky policie. Legální finanční možnosti policistů, omezení možnosti dalšího výdělků vytvářejí prostor pro protiprávní jednání policistů, vedoucí k nezákonnému obohacování. Trestnou činnost policistů je nutné považovat za nebezpečnou a kvalifikovanou, protože policisté znají jednak způsoby páchaní trestné činnosti a ze své praxe také znají, jak se jednotlivé trestné činy vyšetřují. Aby bylo vůbec možné tuto kvalifikovanou trestnou činnost odhalovat a dokumentovat, bylo nutné vytvořit specializovaný útvar, kterým byla Inspekce ministra vnitra ČR. Zřídil ji ministr vnitra České republiky dnem 1. ledna 1993 rozkazem č. 67 ze dne 18. prosince 1992.

Činnost inspekce upravovalo nařízení ministra vnitra č. 131 ze dne 9. listopadu 1993. Činnost spočívala ve vyhledávací a kontrolní činnosti zaměřené na porušování obecně závazných právních předpisů, interních normativních instrukcí a jiných aktů řízení v působnosti bezpečnostního úseku ministerstva vnitra a Policie České republiky příslušníky policie, a ve vymezeném rozsahu vyřizování stížností, oznámení a podnětů týkajících se činnosti policistů. Přestože policisté služebně zařazení v inspekci ministra vnitra nepodléhali řídicí pravomoci žádného služebního funkcionáře Policie České republiky, a to ani policejního prezidenta, docházelo z pohledu odborníků i nevládních organizací ke kritice objektivit vyšetřování policistů policisty a způsobu jmenování ředitele inspekce a jeho bezprostřední zodpovědnosti výhradně ministru vnitra. Negativně vnímali i institucionální začlenění inspekce do rezortu ministerstva vnitra a absenci dostatečné, například parlamentní kontroly tohoto orgánu. V rámci reformy Policie ČR byl schválen nový zákon o policii č. 273/2008 Sb., který částečně vyřešil problémy tím, že odňal pravomoc jmenovat ředitele inspekce ministrovu vnitra a svěřil ji vládě. Tentýž zákon upravil i změnu označení Inspekce ministra vnitra na Inspekce Policie České republiky. I přes toto opatření některé orgány, například rada vlády pro lidská práva a veřejný ochránce práv upozorňovaly, že celá řada mezinárodních organizací (například OSN a Rada Evropy) již opakovaně doporučovala vytvořit mechanismus nezávislého vyšetřování deliktů jednání policistů.

Vláda České republiky se proto ve svém programovém prohlášení za-

vázala, že předloží návrh zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů, který zavede nezávislou kontrolu zákonnosti chování příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

Vláda uložila ministerstvu vnitra usnesením vlády č. 1 z 5. ledna 2011 předložit návrh zákona o Generální

Při hodnocení platného právního a věcného stavu problematiky bylo zjištěno, že:

a) fázi prověřování trestných činů

- v Policii ČR provádí Inspekce policie, která vyhledává, odhaluje a prověřuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista nebo zaměstnanec policie, a zjišťuje pachatele těchto trestných činů; - v celní správě se prováděním vnitřní kontrolní činnosti a inspekční činnosti jako hlavní náplní své činnosti zabývalo Samostatné oddělení (SO 050) Inspekce generálního ředitele zařazené v rámci Generálního ředitelství cel a dále oddělení (010) Inspekce a vnitřní kontroly na celních ředitelstvích. Prověřování a vyšetřování trestných činů příslušníků celní správy provádí policie.

Současně však jsou pověřené orgány celní správy vymezeny trestním řádem jako policejní orgány příslušné k prověřování trestných činů spáchaných porušením vymezených celních a daňových předpisů, a to i v případě, že se jedná o trestné činy spáchané příslušníky bezpečnostních sborů, služeb či ozbrojených sil.

- Inspekce vězeňské služby ČR vede řízení o trestných činech příslušníků této služby. Osobní působnost se vztahuje na všechny příslušníky vězeňské služby. Ředitele, zástupce ředitele a vedoucího oddělení prevence a stížností při podezření z trestné činnosti prověřuje oddělení prevence odboru kontroly Generálního ředitelství vězeňské služby. Případy podezření ze spáchaní trestného činu příslušníkem justiční stráže nebo vězeňské stráže prošetřuje oddělení prevencí a stížností té věznice, kam je příslušník zařazen;

b) fázi vyšetřování trestných činů

- v případě trestných činů policistů vede vyšetřování na rozdíl od prověřování specializovaný státní zástupce, kterému Inspekce předává případy k zahájení trestního stíhání;

- v případě trestných činů příslušníků vězeňské služby, celníků, hasičů, zaměst-

nanců policie, celní správy, vězeňské služby, hasičského záchranného sboru a příslušníků a zaměstnanců ozbrojených sil vede vyšetřování policie. Na základě požadavku byly předloženy možné varianty řešení s vyhodnocením jejich nákladů a přínosů.

Obecně platí, že jakýkoliv orgán, který by měl stíhat trestnou činnost příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen inspekční orgán), musí být z hlediska svého postavení samozřejmě policejním orgánem ve smyslu trestního řádu a musí disponovat minimálně takovými právními, materiálními, informačními, analytickými a personálními prostředky, jaké mají útvary kriminální policie pověřené šetřením závažné trestné činnosti. Podoba a činnost inspekčního orgánu je v zásadě podobná činnosti služby kriminální policie a vyšetřování.

Institucionální řešení inspekčního orgánu

Varianta I.

Zachování současného stavu

Varianta II.

Druhou představitelnou variantou je převedení inspekčního orgánu do působnosti Ministerstva spravedlnosti ČR, aniž by se změnila působnost, kterou má dnešní inspekce. V této variantě by bylo zřejmě nejlepším řešením podřídit inspekční orgán struktuře státního zastupitelství.

Varianta III.

Poslední variantou je zákonem ustavit samostatný inspekční orgán stojící mimo příslušná ministerstva. V podstatě by se jednalo o nový bezpečnostní sbor vytvořený v rámci odpovídající zákonné úpravy. Příslušníci tohoto sboru by byli ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Logickým legislativním důsledkem návrhu tohoto právního řešení by byla proto (mimo jiné) i novelizace uvedeného zákona, která by jej doplnila o ustanovení týkající se tohoto nového sboru a příslušníků zařazených v tomto sboru. Nelegislativním důsledkem by bylo vybudování vlastního nezávislého organizačního, ekonomického a technického zázemí a vlastních informačních a analytických systémů. Inspekční orgán by částečně personálně a ekonomicky vycházel z Inspekce

a obdobných kontrolních útvarů jednotlivých dotčených bezpečnostních sborů (které by byly vyčleněny z těchto sborů). Tento inspekční orgán by měl postavení policejního orgánu podle trestního řádu.

U vědomí všech výše uvedených faktů se vláda České republiky ve svém programovém prohlášení zavázala, že předloží návrh zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů, kterým zavede jejich nezávislou kontrolu podle varianty III. Výhodou tohoto řešení je úplná organizační a personální nezávislost inspekčního orgánu na jednotlivých ministerstvech/dotčených bezpečnostních sborech a také ve sjednocení kontroly dotčených bezpečnostních sborů.

Jeho nevýhodou je, že jde o organizačně, legislativně a zejména ekonomicky náročný krok.

Pokud se týká rozsahu personální působnosti generální inspekce, byly navrženy tyto varianty:

a) personální působnost

Varianta I: pouze pro příslušníky ve služebním poměru

Varianta II: příslušníky ve služebním poměru a zaměstnance v pracovním poměru pouze v případě trestných činů spáchaných v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů

Varianta III: příslušníky ve služebním poměru a zaměstnance v pracovním poměru

Varianta IV: smíšený model

Na základě vyhodnocení předložených variant byla jako optimální zvolena varianta č. IV, podle které bude

působnost generální inspekce dopadat na veškerou kriminalitu příslušníků vybraných sborů a zaměstnanců policie, v případě ostatních sborů však postačí, bude-li působnost na zaměstnance zachována pouze pro "nebezpečnější" formu jejich trestné činnosti, tedy pro trestné činy, které zaměstnanci spáchají v souvislosti s výkonem pracovních úkolů, kde lze tedy předpokládat, že zneužijí oprávnění a znalosti, které jejich postavení zaměstnance zařazeného v bezpečnostním sboru přináší. Problémy se spory o příslušnost, které mohou v hraničních případech nastat, lze účinně řešit pomocí existujících nástrojů – rozhodnutím státního zástupce; kromě toho se vzhledem ke zkušenostem z praxe s nejednoznačně založenou působností policejního orgánu (například policejní orgán v rámci celní správy, jehož působnost může kolidovat s orgány policie) lze domnívat, že praxe přinese brzy rozumné vymezení respektované všemi zúčastněnými.

Na základě jednání a vyhodnocení všech variant byla zákonem 341 ze dne 6. listopadu 2011 zřízena

Generální inspekce bezpečnostních sborů

s účinností od 1. ledna 2012. Přijetím tohoto zákona vznikl nezávislý a odborně zdatný kontrolní orgán pro potírání protiprávního jednání páchaného na profesionální úrovni. Svou činností nahrazuje původní Inspekci ministra vnitra a inspekci policie ČR. Generální inspekce bezpečnostních sborů je ozbrojeným bezpečnostním sborem a je organizační složkou státu a účetní jednotkou. V jejím čele stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává na návrh vlády a po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věcech bezpečnosti předseda vlády, jemuž je ředitel z výkonu své funkce odpovědný.

Ředitel GIBS

Ředitelem Generální inspekce bezpečnostních sborů jmenoval předseda vlády ČR Petr Nečas Ivana Bílka. Plk. Mgr. Ing. Ivan Bílek se narodil 28. listopadu 1963, vystudoval Policejní akademii ČR a Univerzitu Pardubice. U policie působil v různých funkcích 27 let, pracoval ve službě pořádkové policie a na obvodním oddělení, a to v řadové i řídicí funkci. V letech 1993 až 1994 zastupoval ředitele okresního policejního ředitelství v Jičíně, poté povýšil na ředitele okresního policejního ředitelství v Trutnově, kde působil až do roku 2007. V letech 2007-2011 vykonával funkci náměstka policejního prezidenta pro uniformovanou policii - vnější službu. Od 1. března 2011 působil na Policejním prezidiu jako vrchní rada odboru vzdělávání.

Znak Generální inspekce bezpečnostních sborů

Znak útvaru schválila komise vojenských tradic a symboliky Vojenského historického ústavu.

Na bílém (stříbrném) gotickém štítě posetém modrým pravouhlým labyrintem je položen ostříž v letu v přírodné barvě. Labyrint symbolizuje komplikovanost vyšetřovací práce, ostříž v letu pak schopnost přesně vyhledat a účinně zasáhnout.

Úkoly GIBS

Úkoly Inspekce plní příslušníci inspekce vykonávající v inspekci službu podle zákona upravujícího služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů, kteří složili služební slib:

„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život“.

Podle zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů je jejím úkolem:

1. Vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je:

- příslušník Policie České republiky
- příslušník Celní správy České republiky
- příslušník Vězeňské služby České republiky
- příslušník inspekce
- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Policii České republiky
- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v inspekci.

2. Vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů, jehož pachatelem je:

- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce v Celní správě ČR
- zaměstnanec České republiky zařazený k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

3. Vyšetřovat trestný čin:

- příslušníka Policie České republiky
- příslušníka Celní správy České republiky
- příslušníka Vězeňské služby České republiky
- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Policii České republiky.

4. Vyšetřovat trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s plněním pracovních úkolů:

- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce v Celní správě ČR
- zaměstnance České republiky zařazeného k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

5. Provádět zkoušku spolehlivosti u:

- příslušníků Policie České republiky
- příslušníků Celní správy České republiky
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků inspekce
- zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Policii České republiky
- zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Celní správě ČR
- zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě ČR.

6. Sledovat a vyhodnocovat informace o protiprávní činnosti:

- příslušníků Policie České republiky
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků Celní správy České republiky.

7. Navrhovat opatření pro předcházení protiprávní činnosti:

- příslušníků Policie České republiky
- příslušníků Vězeňské služby České republiky
- příslušníků Celní správy České republiky.

8. Vydávat metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

Při plnění těchto úkolů může příslušník inspekce

- a) Spolupracovat s:
- ozbrojenými silami
 - bezpečnostními sbory
 - orgány veřejné správy
 - právníky osobami
 - fyzickými osobami

b) požadovat:

- věcnou pomoc
- osobní pomoc
- podklady
- informace
- osobní údaje
- podání vysvětlení
- aby po nezbytnou dobu nevstupoval na místo určené příslušníkem inspekce
- aby se po nezbytnou dobu nezdržoval na určeném místě

- aby po nezbytnou dobu setrval na určeném místě, hrozí-li závažné ohrožení života nebo zdraví

c) zajistit osobu za podmínek

- pokud osoba svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život
- pokud osoba svým jednáním bezprostředně ohrožuje život anebo zdraví jiných osob nebo majetek
- pokud má být osoba předvedena podle trestního řádu
- pokud osoba při předvedení podle zákona kladla odpor nebo se pokusila o útěk
- pokud osoba v budově inspekce úmyslně znečišťuje anebo poškozuje majetek
- pokud osoba slovně uráží příslušníka inspekce anebo jinou osobu

d) zastavit vozidlo a provést jeho prohlídku:

- pronásleduje-li pachatele úmyslného trestného činu
- pátrá-li po pachateli úmyslného trestného činu
- pátrá-li po věcech pocházejících z trestné činnosti nebo souvisejících s trestnou činností
- pátrá-li po hledané osobě
- pátrá-li po zbraních, střelivu, výbušninách, omamných a psychotropních látkách a jechech
- má-li důvodné podezření, že se ve vozidle taková osoba nebo věc nachází
- má-li důvodné podezření, že používáním dopravního prostředku, na dopravním prostředku nebo v souvislosti s dopravním prostředkem byl spáchán trestný čin
- Za účelem provedení prohlídky je příslušník inspekce oprávněn dopravní prostředek otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly

e) použít při zákroku tyto donucovací prostředky:

- hmaty, chvaty, údery, kopy
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek
- obušek a jiný úderný prostředek
- vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně s dočasně zneschopňujícími účinky
- zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla
- úder střelnou zbraní
- hrozbu namířenou střelnou zbraní
- varovný výstřel
- pouta
- prostředek k zamezení prostorové orientace

f) Požadavku příslušníka inspekce nemusí být vyhověno v případě, že tomu:

- brání zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti
- plnění jiné zákonné povinnosti
- pokud by fyzická osoba poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou

Územní působnost

Územní působnost Generální inspekce bezpečnostních sborů je celorepubliková. Její pracoviště pro Prahu a Středočeský kraj je v Praze, dále v Liberci s odloučeným pracovištěm v Ústí nad Labem, v Plzni s odloučeným pracovištěm v Karlových Varech, v Českých Budějovicích, Hradci Králové a Pardubicích, Brně s odloučenými pracovišti v Jihlavě a ve Zlíně, Ostravě s odloučeným pracovištěm v Olomouci.

Prokazování

Inspektor Generální inspekce se prokazuje služebním průkazem nebo odznakem inspekce, aniž by je vydal z ruky. Služební průkaz je 56 mm vysoký a 86 mm dlouhý a je vytištěn na bílé plastické kartě.

Přední strana služebního průkazu je provedena v modré a bílé barvě s rastrovým tiskem s bílými obrazy vzoru labyrint a se 4 obdélníkovými bílými poli. V horním bílém poli

je uveden nápis Generální inspekce bezpečnostních sborů, levé bílé pole je určeno pro elektronické vytištění fotografie příslušníka Generální inspekce bezpečnostních sborů, která odpovídá jeho současné podobě, zobrazuje jej v předním čelném pohledu v občanském oděvu, bez brýlí s tmavými skly a bez pokrývky hlavy, a dvě pravá bílá pole jsou určena pro osobní evidenční číslo příslušníka Generální inspekce bezpečnostních sborů a datum vydání průkazu a jsou nadepsány slovy osobní evidenční číslo a datum. V dolní části průkazu je ve zvlněné řádce uveden nápis Generální inspekce bezpečnostních sborů. V pravém dolním rohu je uvedeno označení funkce ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů, ke kterému se elektronicky vytiskne jeho vlastnoruční podpis. Uprostřed přední strany průkazu je nalepená čtvercová holografická lesklá fólie stříbrné barvy s bezpečnostními prvky. Celá přední strana je pokryta průhlednou holografickou laminační fólií, na jejíž ploše se vyskytují nápisy a znaky Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Zadní strana je provedena v bílé barvě a neobsahuje žádné údaje.

Odznak je tvořen kovovým kruhem žluté barvy o průměru 45 mm s orámováním, na jehož obvodovém okraji jsou slova Generální inspekce bezpečnostních sborů. Ve středu odznaku je umístěná růžice v plastickém provedení se čtyřmi vrcholy směřujícími do čtyř světových stran. Tyto strany růžice jsou souměrně rozděleny na shodné poloviny. Ve středu růžice je umístěn gotický štít posetý vzorem pravouhlého labyrintu, v jehož středu je vyobrazen ostříž v letu, překryt tvrzenou glazurou. V dolní části odznaku jsou dvě obdélníková bílá pole pro umístění šestimístního identifikačního čísla, které je uprostřed rozděleno jedním vrcholem růžice.

Vnější označení

Vnější označením inspekce je nápis žlutými písmeny na černém podkladu Generální inspekce, umístěný vpředu vlevo na prsou a na zádech občanského oděvu či služební vesty, doplněný vpředu osobním evidenčním číslem, nebo černými písmeny na modré rukávové pásce.

GENERÁLNÍ INSPEKCE

Odsouzení pomáhají seniorům

Danuše Vránová

V únoru 2012 odsouzení ze specializovaného oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek z Věznice Bělušice vyrobili v rámci terapeutického programu košíčky, zvonečky, ošatky, vázy, hrnky z keramiky, svícny a v neposlední řadě také namalovali několik obrazů s přírodní tematikou. Psycholožka Věznice Bělušice Ludmila Houdková předala polovinu výrobků seniorům, kteří se nacházejí v léčebně dlouhodobě nemocných, a druhou polovinu klientům v domově pro seniory U Pramene v Lounech.

Ředitelé zařízení velice ocenili výtvarnou úroveň těchto výrobků, poděkovali zaměstnancům Věznice Bělušice, kteří na této činnosti participovali. Ředitelka domova pro seniory požádala o další spolupráci ve smyslu darování dalších výrobků, kterými by si senioři a zaměstnanci zkrášlili své prostory.

Během měsíce dubna a května se uskutečnilo druhé předání výrobků. Bylo předáno několik květináčů, zápchů do květináčů, keramické obrázky, vázy, misky a košíčky, které byly vyrobeny z keramiky, pedigu a papíru. Akce se tentokrát zúčastnily i klientky domova, které obdivovaly nápaditost i řemeslnou úroveň výrobků. V rámci jejich každodenního tvořivého setkávání požádaly, že i ony by se velice rády naučily a následně vyráběly obdobné výrobky. Zaměstnanci věznice ihned tuto možnost představili vedení věznice, které s tímto projektem souhlasilo a rozebrali alternativy, jak jim jejich přání vyplnit.

A tak v měsíci červnu vznikl projekt Učíme druhé. Cílem projektu je přímá účast vybraných odsouzených naučit obyvatele z domova seniorů

Vězení nebo domov seniorů

První návštěva v rámci projektu Učíme jiné se uskutečnila počátkem července. Pod vedením Ludmily Houdkové a pod vedením autorky tohoto článku učili odsouzení plést obyvatelky domova košíčky z papíru z předem připravených polotovarů. V odsouzených zanechala návštěva domova hlubokou a nesmazatelnou stopu ve smyslu chování, emocí a prožívání sociálního kontaktu. Seznámili se s reálným životem starých spoluobčanů a mohli tak porovnat podmínky každodenního života těchto seniorů, včetně například stravy, ubytování, cenu za pobyt, jejich každodenní aktivity, léčebný program se svým životem ve výkonu trestu odnětí svobody. Zážitky z této akce přítomní přednesli na skupinových sezeních a komunitách. Diskuze na toto téma byla velice bohatá a přínosná i pro nepřítomné odsouzené, kteří se aktivně podíleli na dalším setkání, uskutečněném koncem měsíce srpna. Při tomto druhém setkání již zvědavost zvítězila nad ostychem i u některých seniorů mužského pohlaví a společně se seniorkami vyzkoušeli nové techniky spočívající ve tvarování motýlů z pedigu a výrobě květin z papírových provázků.

Odsouzeným je tak umožněn osobní kontakt s vnějším civilním světem, kdy zaběhlé stereotypy života ve výkonu trestu odnětí svobody a mapy stereotypů v antisociálních postojích byly narušeny. Též dojde ke snížení úzkosti, ke zlepšení sociálního citění a přehodnocení žebříčku životních hodnot. Získávají kvalitativně jiné přístupy k životu a k možnosti uplatnění se ve společnosti při předávání dovedností.

Taktéž pro seniorky domova jsou tato setkání pozitivně obohacující. Vlastnoručně vyrobené výrobky mohou pak předat rodinným příslušníkům nebo si jimi vyzdobit svoje pokoje.

Dva roky vznikl v Milovicích nad Labem unikátní projekt rodinného areálu, plného nápaditých atrakcí – Park Mirakulum. Během tohoto období, kdy bylo nejprve nutné sanovat a rekultivovat sedm hektarů zpustlého území, zde vyrostla země, která má ambice lákat návštěvníky z celé republiky. Na výstavbě parku se podíleli svou prací i odsouzení muži z Věznice Jiřice.

„Náš velký dík a respekt patří vedení věznice i samotným odsouzeným za pomoc, které se nám dostalo,“ říká Jiří Antoš, majitel firmy TR Antoš, která za realizaci Mirakula stojí. „I když bylo často náročné vyhovět našim nárokům a představám, tito pánové to zvládli. Vězni pracovali precizně a rychle, aniž by nás museli mít za zády,“ uvedl Jiří Antoš. „U mnohých bylo i zřetelné, že jde o jejich první pracovní zkušenosti, u jiných naopak to, jak moc jim práce chyběla v průběhu trestu, a tím spíše si spolupráce vážíme,“ dodal. Jiří Antoš tvrdí, že bez spolupráce s jiřickou věznicí a především s týmem jejího ředitele Josefa Pšeničky by projekt zábavního parku nebylo možné v takto rychlém čase a v potřebné kvalitě dokončit.

Smlouva o spolupráci s investorem byla podepsána již v loňském roce a na jejím základě se 16 odsouzených s možností volného pohybu mimo věznici začalo podílet na budování zábavního parku. Odsouzení byli zařazeni na zemní a výkopové práce a také na práce zahradnické a sádkovnické. „S dobrým obchodním partnerem je spolupráce vždy výhodná,“ hodnotil spolupráci s investorem ředitel Věznice Jiřice Josef Pšenička. „Firma dokázala reagovat na specifické požadavky vězeňské služby a přizpůsobila je svým potřebám. Práce odsouzených na úpravách parku byla zcela jistě vhodným doplňkem programu zacházení v oblasti pracovních aktivit,“ dodal ředitel Pšenička. Odsouzení podle něj nejenom upevňovali své pracovní dovednosti a návyky, ale výsledek jejich činnosti rozhodně přispěl i k efektivnějšímu využití volného času rodinám s dětmi.

O úspěchu konceptu svědčí i to, že první víkend po slavnostním otevření navštívilo park přes 5 000 malých i velkých nadšenců! Zábavně-naučný park Mirakulum je svou podobou i náplní ušit na míru bezbřehé dětské fantazii i těm nejroztodivnějším dětským přáním. Herní atrakce pro děti všech věkových kategorií, velkolepý a architekturou výjimečný hrad s podzemními chodbami, kontaktní zoo s mini oslíky, holandskými mini kozami a quessanskými ovci, venkovní kamenný amfiteátr, nafukovací trampolíny nebo lanové centrum zasazené do malebné přírodní scenérie

Vězňové pomáhali stavět zábavní park

jistě ocení nejen nejmenší návštěvníci, ale i dospělí.

„Možná to nejceněnější na celém projektu je kreativní a stále překvapující prostor, kde mohou společně trávit čas celé rodiny. Myslím, že to je v dnešní uspěchané a často vystresované době největší hodnota. Znamená část parku je určena maminkám i s těmi nejmenšími dětmi v kočárcích,“ říká Jiří Antoš, majitel firmy TR Antoš, která za realizaci Mirakula stojí. Jeho nová země nabídne také obří houpačky, kolotoče nebo velké písčoviště a mnoho dalších nápaditých a inovativních atrakcí.

Pro stavbu dětských atrakcí byla zvolena přírodní architektura s interaktivními prvky podněcujícími dětskou představivost. Mezi stavebním materiálem převládá akátové dřevo, které pro tento účel oplývá nejlepšími vlastnostmi. Vedle akátu jsou v areálu využity i další přírodní materiály jako kameny či konopná lana.

Jednotlivým prvkem pro příjemný dojem je společný design občerstvovacích stánků, venkovního posezení, informačního systému, drobné architektury, laviček, sociálního zařízení, osvětlení a podobně. Za výtvarnou podobou parku stojí úspěšná sochařka a výtvarnice Lucie Kozelská, která se pro své návrhy nechala inspirovat přírodou, klasickými literárními díly nebo rukopisem architekta Gaudího.

Park Mirakulum

Iniciátorem a provozovatelem Parku Mirakulum je společnost TR Antoš s.r.o. s letitými zkušenostmi v oblasti budování zábavních parků a hřišť u nás i v zahraničí. Originální milovický projekt volnočasového areálu v kombinaci s chystanou naučnou lesní stezkou je výjimečným konceptem, který dosud nemá v Česku obdoby. Sedmihektarová rozloha je příslibem dostatečného prostoru a zajištění kapacity pro návštěvníky z blízkého i širšího okolí.

Park Mirakulum Milovice Topolová 629

Milovice nad Labem

Otevřeno: čtvrtek – neděle, 10:00 – 17:00

Základní vstupné 100 Kč, děti do 1 roku zdarma.

Více na www.mirakulum.cz nebo www.facebook.com/parkmirakulum

Sociální pracovnice Věznice Heřmanice **Eliška Romanová** říká:

Přijímala jsem do trestu i Václava Havla

Martina Chumová

Jak dlouho pracujete ve Věznici Heřmanice?

V letošním roce zaznamenám 35 let působení ve Věznici Heřmanice. Za tuto dobu mi velí čtvrtý ředitel, dříve náčelník, a osmý vedoucí oddělení výkonu trestu.

Jak jste se ocitla ve vězeňství?

Problematika vězeňství a zejména sociální práce s odsouzenými mne zaujala již na škole, tehdy dvouleté sociálně-právní nástavbě. Jenže se psal rok 1977 a celé vězeňství bylo značně tabuizováno. Problémem bylo samotné zjištění adres jednotlivých nápravně výchovných útvarů. Pomohla mi praxe v době studií, kterou jsem vykonala na Středisku postpenitenciární péče v Ostravě, které vzniklo jako první v zemi v roce 1972, kde jsem se seznámila s prací sociálních kurátorů. Tam jsem získala adresu na Útvar Sboru nápravné výchovy v Praze a tam potom adresu do ÚSNV Heřmanice, kam jsem napsala žádost o přijetí. I přesto, že zde nebylo volné místo na funkci sociální pracovnice, provedli se mnou výběrové řízení, kterým jsem úspěšně prošla. Musela jsem si ale najít jiné místo a to se mi podařilo. V srpnu 1977 jsem měla nastoupit do JZD Senica na Hané...

Jenže... 14 dní před plánovaným nástupem mi zavolali z Heřmanic, že mohu nastoupit, ale do funkce referentky správního oddělení. Můj osud byl tedy zpečetěn... Prvního srpnového dne jsem tedy nenastoupila do JZD Senica, ale do Ústavu Sboru nápravné výchovy Heřmanice v hodnosti strážmistra. Po dvou a půl letech jsem přešla na oddělení nápravné výchovné činnosti, odpovídající dnešnímu oddělení výkonu trestu, a byla zařazena na funkci sociální pracovnice v hodnosti podporučík. Na tomto oddělení a v uvedené funkci, od roku 2000 jako civilní zaměstnanec, jsem doposud.

Jakých bylo těch 35 let? Co se všechno změnilo?

Pokud bych měla hovořit o rozdílech a hodnotit celé období 35 let, tak mohu říci pouze jedno: Všechno je jinak...a zároveň se mnohé opakuje. Konkrétních změn bylo v heřmanické věznici opravdu hodně. Od změn stavebního charakteru přes změnu profilace z I. a II. nápravně-výchov-

né skupiny. Na samém počátku své kariéry sociální pracovnice jsem byla u toho, když u příjmové komise byl Václav Havel, Jiří Dienstbier a Václav Benda. To pro mne byl v té době velký zážitek.

V oblasti resocializace odsouzených dominovala zejména pracovní výchova a dodržování kázně a pořádku. V rámci kulturně výchovné práce byla preferována občanská nauka, osvětové přednášky, jako sociální pracovnice jsem organizovala každý měsíc předvýstupní besedy, kterých se zúčastňovali sociální kurátoři, zástupci soudu, veřejné bezpečnosti či některých ostravských podniků. Ti prováděli ještě před propuštěním nábor odsouzených do pracovního poměru.

Ano, tehdy museli pracovat všichni. Ze speciálně výchovných postupů bylo realizováno skupinové i individuální sociální poradenství. V oblasti vzdělávání to byly kurzy základního vzdělání, odborné kurzy a zaškolování v některých profesích.

Zdá se, že těch aktivit bylo opravdu hodně...

Věznice Heřmanice se v těchto letech a ještě po mnoho dalších let řadila k těm nejlepším, a to nejen ve směru výchovné práce s vězni, ale také ve smyslu vzdělávání a metodického vedení výchovných pracovníků. V heřmanickém nápravně výchovném ústavu se například ověřoval korektivní komunitní systém práce s mladými dospělými nebo se zde realizovalo katamnestické sledování propuštěných odsouzených.

Jaká byla tehdy péče o zaměstnance, příslušníky SNV?

Vzdělávání příslušníků zahrnovalo nejen nástupní kurz, ale také 18-měsíční studium odborných předmětů – ABU, přezdívané na Akademii bachařského umění... Heřmanický útvar byl několik let pořadatelem republikového přeboru v běhu na lyžích, kterého jsem se také zúčastnila. Mezi další zážitky ještě uvedu předání praporu samotným ministrem spravedlnosti v roce 1978. Za celou tu dlouhou dobu své působnosti ve funkci sociální pracovnice mi věznice umožnila absolvovat široké spektrum kurzů dalšího odborného vzdělávání, do kterých bych se v jiných organizacích zcela určitě nedostala.

Jaká je ve srovnání s tím současnost?

Máte pravdu, ve svých vzpomínkách nechci jen nostalgicky vzpomínat na doby dávné a minulé, neboť veškeré celospolečenské změny po r. 1989 se v mnohém pozitivně dotkly oblasti vězeňství, ať už je to průnik civilního života do věznic, duchovenská péče nebo zavedení počítačů, elektronické zpracování veškerých záznamů, nové projekty, stáže v zahraničí atd. V roce 2005 jsem byla za naši věznici delegována na týdenní pracovní stáž do Skotska kvůli získání zkušeností s institutem Parole.

Jak se změnila vaše profese, sociální práce s vězni?

I v oblasti sociální práce s vězni došlo k řadě změn, pozitivních i méně pozitivních, ale jedno zůstává: Sociální práce s odsouzenými ve věznici je v určitých momentech takovou popelkou ve srovnání s jinými činnostmi, přesto mohu zcela upřímně konstatovat, že mne to stále baví, o čemž svědčí celá ta dlouhá léta strávená v této funkci.

Co vás při práci trápí?

Mám také svá pracovní trápení, ta jsou obecně známa. Přeplněná věznice, málo času na vězně, mnoho administrativy, málo pracovních příležitostí pro vězně...

Je něco, na co se těšíte?

Na další vzdělávání, na zavedení SARPO komplexní zprávy, nové projekty na další spolupráci s probační a mediační službou a jinými institucemi, na nové sociální kurátory, ale také třeba nové kolegy... A tak mohu směle říci – Věznice Heřmanice je můj osud!

Předkládaný příspěvek shrnuje část výsledků výzkumu realizovaného v rámci projektu Centra pro komplexní psychologický výzkum stresu při Institutu mezioborových studií Brno, jenž začal již roku 2008 a má za úkol detailně zmapovat působení stresu u zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Součástí výzkumu byla podrobná analýza jednotlivých stresorů v tomto specifickém prostředí, určení míry jejich působení v oblasti fyzického i psychického zdraví a analýza copingových strategií užívaných ve snaze eliminovat negativní působení stresu.

Jaká je míra stresu u zaměstnanců VS ČR

Olga Doňková

Pozornost byla věnována taktéž hledání souvislostí mezi mírou stresu u zaměstnanců vězeňské služby a jejich osobnostními a emočními protektivními a rizikovými faktory. V potaz se přitom braly takové proměnné jako věk, pohlaví, rodinný stav, výše dosaženého vzdělání, délka praxe, pracovní pozice, typ věznice a výkon služby ve vedoucí funkci. Prezentované výsledky se týkají dílčího tématu výše zmiňovaného projektu, a to míry stresové zátěže zaměstnanců Vězeňské služby České republiky, konkrétně rozdílností v prožívání stresu mezi různými skupinami zaměstnanců odvíjejících se jak od demografických ukazatelů (pohlaví, věk, rodinný stav), tak vycházejících z jejich pracovní činnosti (typ věznice, pracovní pozice, existence podřízených, délka praxe ve vězeňské službě).

Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl vytvořen na základě dostupného výběru. Z celkového počtu 188 respondentů bylo 15 vyřazeno z důvodu nedostatečného vyplnění administrovaných dotazníků, konečný rozsah výzkumného souboru tedy činil 173 osob. Ve výzkumném vzorku bylo zastoupeno 141 mužů (81,50%) a 32 žen (18,50%), a to ve věku 24 – 64 let (M=40; s=9,51). Co se týče rodinného stavu, bylo 34 svobodných (19,65%), 111 ženatých/vdaných (64,16%) a 22 rozvedených (12,72 %), 6 probandů (3,47 %) svůj rodinný stav neuvedlo. V oblasti aktuálně nejvyššího dosaženého vzdělání absolvovalo 13 osob (7,51%) střední odborné učiliště, 107 osob (61,85%) střední školu, 9 osob (5,20%) vyšší odbornou školu a 40 osob (23,12%) vysokou školu, 4 dotazovaní (2,31%) tuto položku nevyplnili. 76 osob (43,92%) pracovalo ve věznici s ostrahou, 58 (33,53%) osob ve vazební věznici, 39 osob (22,54%) ve věznici se zvýšenou ostrahou. Délka praxe ve vězeňské službě byla pro účely výzkumu rozdělena do čtyř kategorií, a to: do 5 let (21 osob, 12,1 %), 5 až 10 let (60 osob, 34,7 %), 11 až 19 let

Metoda

Sběr dat se uskutečnil u příslušníků VS ČR. Po oslovení všech věznic České republiky svolili ke spolupráci následující: Vazební věznice Olomouc, Vazební věznice Ostrava, věznice s ostrahou v Heřmanicích, věznice s ostrahou v Rýnovicích, Vazební věznice Praha-Pankrác, Vazební věznice Praha-Ruzyně, věznice se zvýšenou ostrahou na Mírově, věznice se zvýšenou ostrahou ve Valdicích, věznice s ostrahou v Pardubicích a ženská věznice ve Světlé nad Sázavou.

V oblasti psychodiagnostických metod byly pro účely zjišťování stresové zátěže použity dotazník osmi stavů (8SQ) (Curran, & Cattell, 1994) a dále dotazník Stress Profile (SP) (Nowack, 2006).

V některých věznicích, v závislosti na personálních a prostorových možnostech, se testovalo vícekrát v menších skupinách, například čtyř osob, jinde bylo možné testovat 15 – 20 zaměstnanců najednou, maximální počet testovaných v jedné skupině však byl stanoven na 30 osob.

(68 osob, 39,3 %) a nad 20 let (22 osob, 12,7 %), 2 dotazovaní (1,2%) tuto kategorii nevyplnili. Ve výzkumném vzorku bylo 66 dozorců (38,15 %), 68 vychovatelů (39,31 %) a 37 osob (21,39 %) s jinou náplní práce

(administrativní pracovníci a sociální pracovníci), 2 dotazovaní (1,16%) svou pracovní pozici neuvedli. Většina osob neměla žádné podřízené (149 osob, tzn. 86,13%), 24 osob (13,87%) bylo ve vedoucí pozici.

Tab. 1 Charakteristika výzkumného souboru

		Ženy		Muži	
		Absolutní četnost	Relativní četnost (%)	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Rodinný stav	Svobodná/ý	8	25	26	18,44
	Vdaná/ženatý	18	56,25	93	65,96
	Rozvedená/rozvedený	4	12,5	18	12,77
	Vdova/vdovec	0	0	0	0
		2	6,25	4	2,84
Vzdělání	Střední odborné učiliště	3	9,38	10	7,09
	Střední škola	21	65,63	86	60,99
	Vyšší odborná škola	4	12,5	5	3,55
	Vysoká škola	4	12,5	36	25,53
		0	0	4	2,84
Typ věznice	Vazební věznice	9	28,13	49	34,75
	Věznice s ostrahou	21	65,63	55	39,01
	Věznice se zvýšenou ostrahou	2	6,25	37	26,24
Doba praxe	<5 let	3	9,38	18	12,77
	5-10 let	20	62,5	40	28,37
	11-19 let	7	21,88	61	43,26
	>20 let	2	6,25	20	14,18
	Neuvedeno	0	0	2	1,42
Pracovní pozice	Dozorce	9	28,13	57	40,43
	Vychovatel	14	43,75	54	38,30
	Jiný	9	28,13	28	19,86
	Neuvedeno	0	0	2	1,42
Vedoucí pozice	Je ve vedoucí pozici	2	6,25	22	15,60
	Není ve vedoucí pozici	30	93,75	119	84,40

Matematicko–statistické postupy

Experimentální skupina vykazovala v obou škálách (SP-str i 8SQ-Stres) normální rozdělení, a proto byla získaná data zpracovávána pomocí parametrické statistiky. Testování rozdílů mezi průměrnými hodnotami stresové zátěže vybraných skupin se uskutečnilo analýzou rozptylu - jednofaktoriální ANOVA, případně t-testem pro nezávislé výběry. Pokud byly jednofaktoriální ANOVou zjištěny průkazné rozdíly mezi průměry alespoň dvou skupin, bylo k určení lišících se skupin provedeno mnohonásobné porovnání pomocí Scheffeho testu. Hladina statistické významnosti byla pro všechny statistické analýzy stanovena na 5%.

Stručné shrnutí výsledků výzkumu

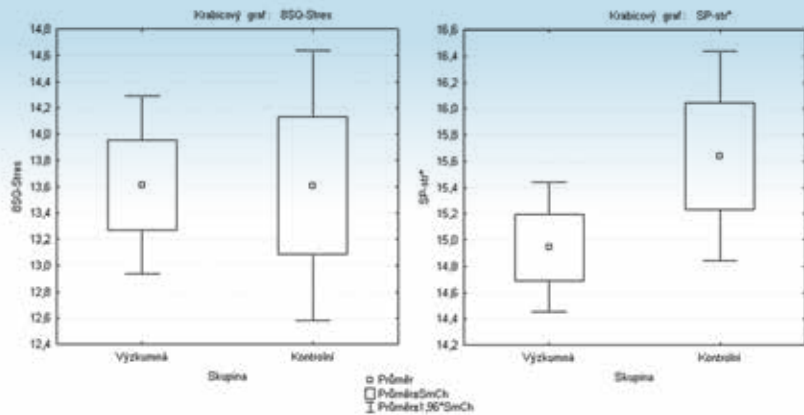
Míra stresové zátěže byla ve výzkumu zjišťována na základě skóre škál stres dotazníku Stress Profile (SP-str) (Nowack, 2006) a dotazníku osmi stavů (8SQ-Stres) (Curran, & Cattell, 1994). Škála SP-str je definována jako prožívání různě intenzivních, každodenních podráždění, nepříjemností a frustrací. Zohledňováno je přitom šest oblastí, a to zdraví, práce, finanční situace, rodina, společenské povinnosti a životní prostředí (podmínky). Množství daných mrzutostí je hodnoceno z časové perspektivy uplynulých tří měsíců. Zmiňovaná škála tedy vypovídá o úrovni vnímaného životního a pracovního stresu v posledních třech měsících. (Nowack, 2006)

Škála 8SQ-Stres je charakterizována jako míra prožívání velkého napětí, vysokých nároků, neschopnost uvolnění a relaxace, hektičnost, nespokojenost s vlastním výkonem, negativní emoční prožívání. (Curran, & Cattell, 1994) Shrnutí naměřených hodnot experimentální skupiny na obou zmiňovaných škálách zachycuje následující tabulka (Tab. 2).

Zjištěné hodnoty stresovanosti byly srovnávány s kontrolní skupinou (osobami vykazujícími srovnatelné demografické charakteristiky vyjma působení u vězeňské služby). Mezi experimentální a kontrolní skupinou nebyl ve sledovaných škálách stresu (8SQ-Stres a SP-str) shledán statisticky významný rozdíl na hladině 5%. Zmíněné skupiny se od sebe více od-

lišovaly na škále SP-str, kdy kontrolní skupina (tedy lidé nepracující u vězeňské služby) překvapivě dosáhla vyšších průměrných hodnot (průměr 15,64 oproti 13,61 experimentální skupiny). Na škále 8SQ-Stres jsme u obou skupin zaznamenali téměř rovnocenné průměrné hodnoty stresové zátěže (13,61) (Graf 1).

Graf 1 Průměrné hodnoty škál 8SQ-Stres a SP-str u experimentální a kontrolní skupiny

Dalšími analýzami jsme zjišťovali, nakolik se liší různé kategorie (stanovené dle pohlaví, věku, rodinného stavu, nejvyššího dosaženého vzdělání, typu věznice, pracovní pozice, vedoucího či nevedoucího pracovního postavení a délky praxe ve vězeňské službě) experimentální skupiny ve vybraných škálách dotazníku 8SQ-Stres a SP-str.

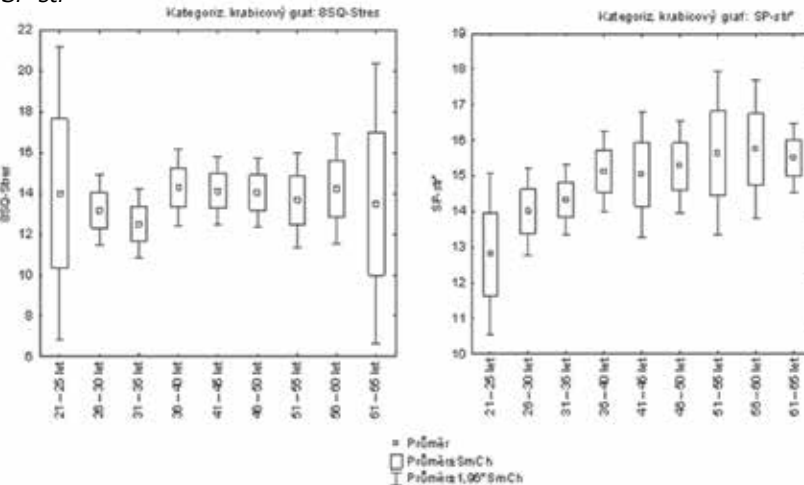
Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k pohlaví

Matematicko-statistická analýza míry stresovanosti mezi skupinami zaměstnanců vězeňské služby stanovených dle pohlaví prokázala sice vyšší skóre stresovanosti u žen (průměrná hodnota 8SQ-Stres 14,84, SP-str 15,37), nicméně rozdíl oproti průměrným skórum mužů (průměrná hodnota 8SQ-Stres 13,26, SP-str 14,86) nedosahoval statisticky významné hladiny.

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k věku

Věkové kategorie sledované skupiny zaměstnanců Vězeňské služby ČR byly rozloženy po čtyřletých intervalech. Ve výzkumném souboru se neobjevil nikdo mladší 21 let, kategorie tedy začínají právě tímto věkem.

Graf 2 Průměrné hodnoty různých věkových kategorií na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Z výše prezentovaných grafů je patrné, že zatímco průměrné skóre stresovanosti měřené škálou 8SQ-

-Stres byly u všech sledovaných věkových kategorií velmi podobné, na škále SP-str (tedy zažívání stresu v posledních třech měsících) postupně se zvyšujícím se věkem rostly. Nejvyšší míra stresovanosti měřená škálou SP-str byla zaznamenána u zaměstnanců starších padesáti let (Graf č. 2). Mezi různými věkovými kategoriemi experimentální skupiny však nebyl na hladině 5% prokázán statisticky významný rozdíl (Tab. 3).

Tab. 2 Charakteristika naměřených hodnot na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Míry polohy a variability hodnot škál 8SQ-Stres a SP-str - experimentální skupina								
Škála	N	Průměr	Medián	Sm. odchylka	Min.	Max.	D. kvartil	H. kvartil
8SQ-Stres	173	13,61	14	4,55	3	26	10	17
SP-str	166	14,95	15	3,24	7	23	13	17

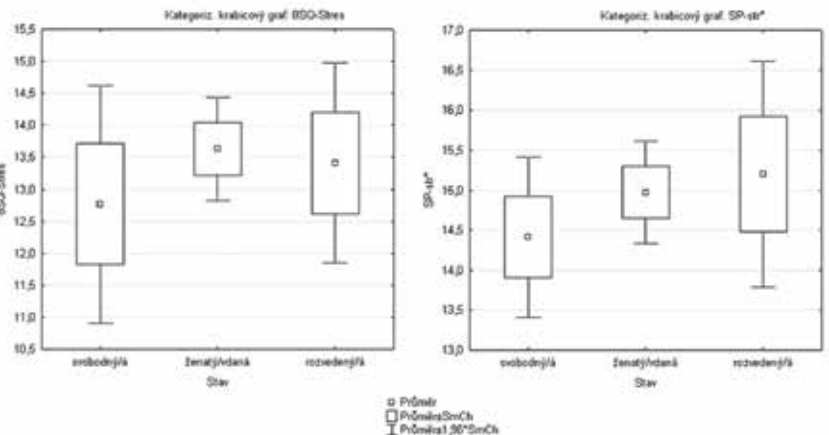
Tab. 3 Porovnání hodnot škál SP-str a 8SQ-Stres vzhledem k věku

Analýza rozptylu (data-experimentální sk)								
Označ. efekty jsou na význ. na hladině p < ,05000								
Škála	SČ efekt	SV efekt	PČ efekt	SČ chyba	SV chyba	PČ chyba	F	P
SP-str	67,398	8	8,425	1462,677	139	10,523	0,801	0,603
8SQ-Stres	67,095	8	8,387	3040,943	146	20,828	0,403	0,918

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k rodinnému stavu

Co se týče souvislosti rodinného stavu a průměrné míry stresovanosti, ani zde nebyl analýzou rozptylu zjištěn statisticky významný rozdíl mezi skupinami. Nejméně stresovanou skupinou (dle průměrných hodnot na škálách 8SQ-Stres i SP-str) byli svobodní (průměrná hodnota 8SQ-Stres 12,76, SP-str 14,41). Zajímavé je, že nejvyšších průměrných hodnot stresovanosti měřených dotazníkem 8SQ dosáhla skupina ženatých a vdaných (průměr 13,63), nejvyšší hodnoty stresovanosti měřených dotazníkem SP naopak skupina rozvedených (průměr 15,20) (Graf 3).

Graf 3 – Průměrné hodnoty kategorií rodinného stavu na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k nejvyššímu dosaženému vzdělání

Nejméně stresovanou skupinou (a to u škály 8SQ-Stres i SP-str) byli středoškolsky vzdělání (průměrná hodnota 8SQ-Stres 13,28, SP-str 14,53), nejvyšších hodnot na škále 8SQ-Stres dosáhli lidé ze středních odborných učilišť (průměrná hodnota 8SQ-Stres 15,39), na škále SP-str z vyšších odborných škol (průměrná hodnota SP-str 16,33). Analýzou rozptylu však nebyl mezi skupinami různého nejvyššího vzdělání zjištěn statisticky významný rozdíl v průměrné míře stresovanosti (Tab. 4).

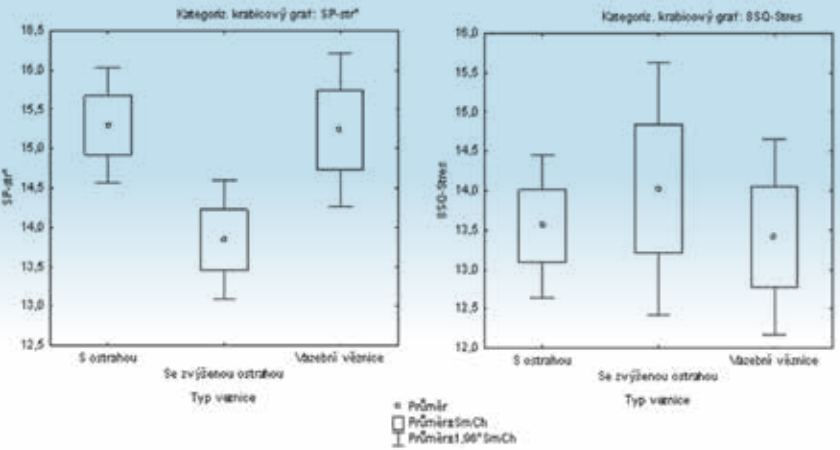
Tab. 4 Rozkladová tabulka popisných statistik škál SP-str a 8SQ-Stres vzhledem k nejvyššímu dosaženému vzdělání

Rozkladová tabulka popisných statistik (data-experimentální sk)						
Nejmenší N ze všech proměn.: 161						
Vzdělání	SP-str průměr	SP-str N	SP-str Sm. odch.	8SQ-Stres průměr	8SQ-Stres N	8SQ-Stres Sm. odch.
SOU	15,46	11	2,296	15,39	13	4,407
SŠ	14,53	101	3,248	13,28	107	4,580
VOŠ	16,33	9	3,808	13,78	9	2,906
VŠ	15,83	40	3,054	13,80	39	4,293
Vš.skup.	15,01	161	3,217	13,59	168	4,431

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k různým typům věznic.

Zaměstnanci různých typů věznic mezi sebou nevykazovali statisticky významný rozdíl v průměrné míře stresovanosti. Nejvyšší průměrné hodnoty stresové zátěže měřené škálou SP-str dosáhli zaměstnanci věznic s ostrahou (průměr 15,30), v těsném závěsu pak zaměstnanci vazebních věznic (průměr 15,24). Na škále 8SQ-Stres se již průměrné hodnoty tolik nelišily, nejvyšší byly zaznamenány u zaměstnanců věznic se zvýšenou ostrahou (průměr 14,03), jež naopak skórovali nejnižší v dotazníku SP. Nejnižší míru stresové zátěže měřené škálou 8SQ-Stres dosahovali zaměstnanci vazebních věznic (průměr 13,41) (Graf 4).

Graf 4 – Průměrné hodnoty kategorií typ věznice na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k různým pracovním pozicím

Ve výzkumu byly sledovány tři skupiny zaměstnanců Vězeňské služby ČR, a to dozorcí, vychovatelé a administrativní pracovníci a sociální pracovníci označení jako osoby s jinou náplní práce.

Tab. 5 Porovnání hodnot škál SP-str a 8SQ-Stres u různých pracovních pozic

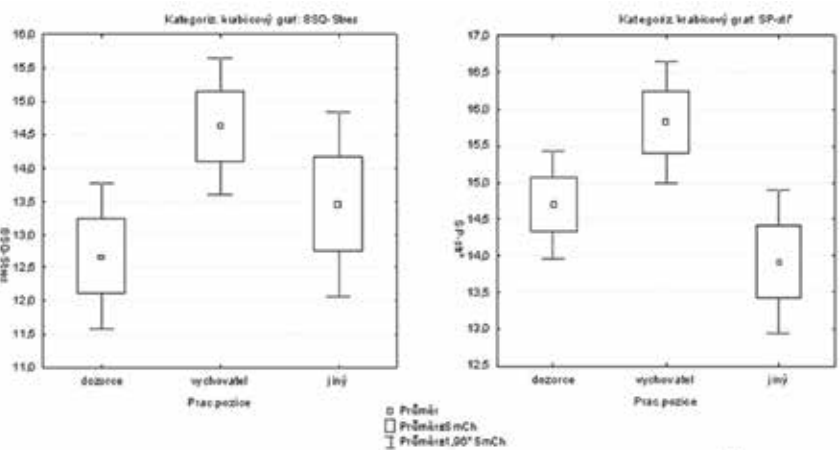
Analýza rozptylu (data-experimentální sk)						
Označ. efekty jsou na význ. na hladině p < ,05000						
Škála	SČ efekt	SV efekt	PČ efekt	SČ chyba	SV chyba	PČ chyba
SP-str	91,717	2	45,859	1593,129	160	9,957
8SQ-Stres	128,849	2	64,424	3229,527	167	19,338

Analýza rozptylu (Tab. 5) prokázala mezi různými typy pracovních pozic statisticky významný rozdíl průměrných hodnot SP-str (p=0,011) i 8-SQ-Stres (p=0,038) na hladině 5%. Abychom zjistili, konkrétně mezi kterými aritmetickými průměry je či není statisticky významný rozdíl, použili jsme Scheffeho test (Tab. 6).

Tab. 6 Scheffeho test - porovnání hodnot škál 8SQ-Stres a SP-str u různých pracovních pozic

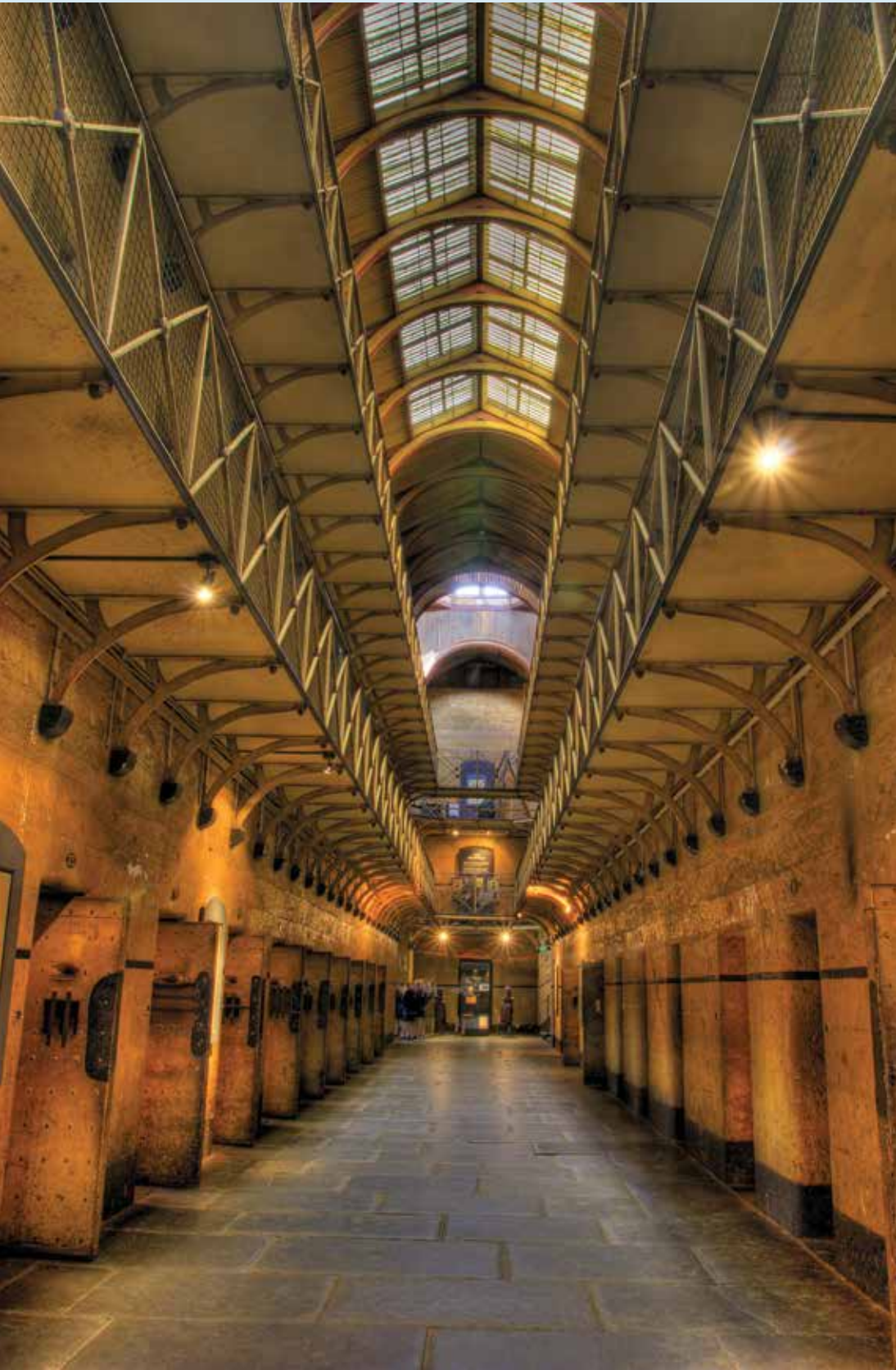
Prac. pozice	Scheffeho test; proměn.:8SQ-Stres (data-experimentální sk)			Scheffeho test; proměn.:SP-str (data-experimentální sk)		
	Označ. (1)	Označ. (2)	Označ. (3)	Označ. (1)	Označ. (2)	Označ. (3)
	M=12,667	M=14,627	M=13,459	M=14,698	M=15,828	M=13,917
dozorci		0,039	0,681		0,134	0,497
vychovatelé	0,0392		0,434	0,134		0,016
jiní	0,681	0,434		0,497	0,016	

Graf 5 Průměrné hodnoty kategorií pracovní pozice na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Na základě zjištěných dat lze říci, že zaměstnanci Vězeňské služby ČR na pozici vychovatel vykazovali oproti zbývajícím dvěma skupinám (dozorci, jiní) statisticky významně vyšších hodnot stresové zátěže. V dotazníku 8-SQ-Stres se jejich průměrné hodnoty stresové zátěže (průměr 14,63) statisticky významně lišily (p=0,039) od dozorců (průměr 12,67), v dotaz-

níku SP-str (průměr 15,83; p=0,016) od jiných pracovních pozic (průměr 13,92) (Tab. 6, Graf 5). Dalšími analýzami bylo prokázáno, že společně s pracovní pozicí již současný vliv dalšího faktoru (tzn. typu věznice, pohlaví, věku, rodinného stavu, vzdělání, délky praxe či vedení) není na hladině 5% signifikantní.

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR u vedoucích a nevedoucích pracovníků

Na obou sledovaných škálách dosahovali pracovníci působící ve vedoucích funkcích nižších průměrných hodnot stresové zátěže (průměrná hodnota 8SQ-Stres 13,96, SP-str 12,04) než pracovníci na nevedoucích pozicích (průměrná hodnota 8SQ-Stres 15,11, SP-str 13,08). Průměrná míra stresové zátěže však dle t-testu pro nezávislé vzorky nevykazovala mezi kategoriemi vedoucí pracovník a pracovník bez vedoucí pozice statisticky významné odlišnosti na hladině 5% (Tab. 7).

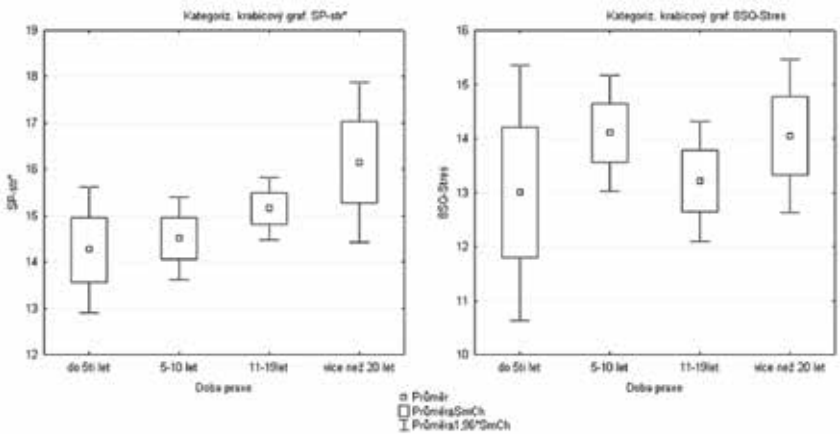
Tab. 7 Porovnání hodnot škál SP-str a 8SQ-Stres vzhledem k vedoucí pozici

Škála	t-testy; grupováno: Vedení (data-experimentální sk)		t	sv	p	Skup. 1: není vedoucí		Skup. 2: je vedoucí	
	Průměr není vedoucí	Průměr je vedoucí				Sm. odchylka není vedoucí	Sm. odchylka je vedoucí		
SP-str	15,11	13,96	1,591	163	0,113	3,255	3,0819		
8SQ-Stres	13,80	12,04	1,789	170	0,075	4,333	5,312		

Míra stresové zátěže zaměstnanců VS ČR vzhledem k různé délce pracovní praxe

Z hlediska délky praxe ve vězeňské službě nebyly prokázány statisticky významné rozdíly v průměrné míře stresové zátěže. Zatímco průměrné hodnoty škály 8SQ-Stres kolísaly, přičemž nejvíce stresovanou skupinou byli zaměstnanci po 5-10 letech praxe u vězeňské služby a poté zaměstnanci s více než dvacetiletou praxí, skóry na škále SP-str (zátěž pocítovaná v posledních třech měsících) vykazovaly vzhledem k delší praxi u vězeňské služby pozvolný růst (Graf 6). S velmi podobnou situací jsme se již setkali při analýze průměrné míry stresové zátěže vzhledem k věku (viz Graf 2).

Graf 6 – Průměrné hodnoty kategorií délka praxe na škálách 8SQ-Stres a SP-str

Během výzkumu se podařilo shromáždit velké množství dat, která byla podrobena důkladné analýze. V tomto příspěvku byly ve zkrácené formě představeny nejdůležitější výsledky týkající se míry stresové zátěže zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Pracovníci vězeňské služby jsou vzhledem k charakteru svého povolání vystavováni působení různorodých stresorů z mnoha stran. Velmi pozitivním se tedy v tomto ohledu jeví námi zjištěná skutečnost, že i přes náročnost výkonu tohoto povolání nedosahují tito pracovníci hraničních či nadhraničních hodnot stresové zátěže a oproti běžné populaci se v tomto ohledu nijak signifikantně neliší. Jediná rozdílnost v míře stresové zátěže u různých skupin těchto zaměstnanců byla prokázána vzhledem k pracovní pozici, kdy nejvyšších hodnot dosahovali vychovatelé. Ostatní faktory jako pohlaví, věk, rodinný stav, nejvyšší dosažené vzdělání, délka praxe u vězeňské služby či zastávání vedoucí pozice nebyly vzhledem k míře stresové zátěže statisticky významné. V současné době se stále ještě provádí další zpracovávání dat a získávání dat nových. Mnohé otázky se podařilo zodpovědět, avšak mnoho dalších se v průběhu výzkumu vynořilo a otevřelo tak další možné cesty následujícího zkoumání.

Autorka pracuje v Institutu mezioborových studií, Brno

Literatura

Curran, J. P., Cattell, R. B. (1994). Manuál dotazníku osmi stavů (8SQ), Brno, Psychodiagnostika.
Nowack, K. M. (2006). Stress Profile. Překlad: J. Klose, P. Král, 1. čes. vyd., Praha, Testcentrum.

Řízení československého vězeňství v letech 1918-1948

Alena Kafková

Reformy rakouského vězeňského systému ve druhé polovině 19. století vytvořily podmínky k pronikání prvků moderního evropského vězeňství i po vzniku Československé republiky. Již 14.12.1918 vydal ministr spravedlnosti JUDr. František Soukup nařízení o služebním slibu, který skládali nově nastupující dozorcí a dozorkyně vězňů. V důsledku tzv. recepční normy byl přijat právní řád Rakousko-uherské monarchie, včetně působnosti jednotlivých ministerstev. Ministerstvo spravedlnosti nadále vykonávalo státní správu soudů, státních zastupitelství a vězeňství. Jeho sídlem se stala budova bývalé kadetní školy v Praze 4. Justiční správu čekaly velké úkoly jak v legislativě, tak v administrativě.

Tomu odpovídala i vnitřní organizace ministerstva, která byla rozdělena do tří odborů – legislativního, soudního a trestního, v čele s přednostou. V roce 1922 k nim přibyl odbor vězeňský, jehož kompetence v roce 1930 přešla na odbor trestní. Odbor se dále členil na jednotlivá oddělení, kterým byla přidělována speciální agenda. Do roku 1921 se vězeňstvím bezprostředně zabýval III. odbor – 14. oddělení, v letech 1922 – 1929 byla problematika vězeňství začleněna do IV. odboru – 7. oddělení a opět v letech 1930 – 1939 přešla do III. odboru s tím, že od roku 1932 byla agenda 7. oddělení začleněna do 13. oddělení a takto fungovala beze změn až do roku 1939. Vězeňský odbor vyřizoval záležitosti výkonu trestu, dohledu nad trestnicemi a věznicemi, a to „věci všeobecné a organizační, disciplinární, školství a kulturní, záležitosti mladistvých, osobní záležitosti všech zaměstnanců trestnic, věznic a polepšovacích ústavů v celé republice, vyjímaje učitele a kněze, dále věci hospodářské, finanční a běžnou administrativu trestnic a věznic.“ Ve funkci přednosty odboru se v letech 1920-1939 vystřídali ministerský rada JUDr. Otomar Černý, JUDr. Josef Roubíček a JUDr. Emil Lány.

JUDr. Emil Lány, ministerský rada pověřený správou a organizací vězeňství v letech 1920-1937

V období let 1918 – 1938 se postupně pod vedením ministrů spravedlnosti a vedoucích ministerských úředníků podařilo nejen obnovit činnost vězeňství, citelně poznamenané první světovou válkou, ale uplatňovat v něm i způsoby zacházení s vězni, které odpovídaly tehdejší evropským normám. Svědčí o tom pochvalné posudky a hodnocení řady zahraničních odborníků z Německa, Polska, Anglie, Ameriky, Japonska, kteří navštívili Československo, aby se informovali o stavu vězeňství. Poslání československého vězeňství bylo výstižně formulováno v úvodním textu k souboru vězeňských předpisů z let 1921-1931: „Dnešní názory vzdělaných národů shodují se v tom, že trestní ústavy nemají být sídlem nelidské krutosti, která by ve vězni ubila lidské a občanské sebevědomí i mravní sebeúctu, nýbrž místem, kde si lidskost a právo podávají ruce. Společnost přeje si svobody všech svých členů, a proto chce pečovat, aby i ti, kdož za trest musili býti dočasně svobody zbaveni, se napravili a i svobodnými býti mohli a uměli. Trestem má tudíž býti vězeň nejen potrestán, nýbrž i polepšen.“ Díky správné, dlouhodobě uplatňované koncepci, vhodnému výběru a odborné přípravě vězeňského personálu se tak v očích veřejnosti zvýšila prestiž vězeňství, které se stalo jednou z důležitých součástí ochrany práva a pořádku v Československé republice.

Po rozpadu druhé republiky a zřízení protektorátu Čechy a Morava sice nedošlo ke zrušení ministerstva spravedlnosti, do jehož kompetence spadalo soudnictví a vězeňství, ale jeho působnost byla značně omezena. Protektorátní ministerstvo spravedlnosti nepostihly závažnější organizační změny. I když bylo pod značným tlakem německé okupační správy, z hlediska organizace a činnosti vycházelo

z příslušných právních předpisů první republiky. Přidělený úředník okupační správy měl sledovat a koordinovat činnost ministerstva s německými úřady. V organizaci soudnictví platila příslušnost protektorátních soudů pro české obyvatelstvo a říšskoněmeckých soudů pro říšskoněmecké státní příslušníky. Tento soudům podléhali i občané protektorátu, neboť jurisdikce nacistických soudů byla prakticky neomezená. Tato situace měla dopad i na činnost protektorátního vězeňství. Všechny krajské soudní věznice, případně též okresní soudní věznice sloužily zcela nebo zčásti vazebním účelům říšskoněmeckých soudů a vyšetřovacím účelům gestapa, přičemž menší, protektorátní (česká) část zajišťovala zpravidla provozní činnosti celé věznice. Podle organizačního řádu ministerstva spravedlnosti z roku 1939 spadalo vězeňství do III. odboru – 13. oddělení pod vedením ministerského rady JUDr. Otto Scholze. V témže roce byla zřízena Generální inspekce vězeňství pro výkon nejvyššího dozoru nad soudními věznicemi a trestními ústavu v čele s přednostou – generálním inspektorem vězeňství Bedřichem Rumlem. Protektorátnímu vězeňství sloužila Trestnice pro muže v Plzni na Borech, Ústav pro mladistvé provinilce a choré vězně ve Valdicích a Trestnice pro ženy v Praze Řepích. Dozor, všeobecnou správu a řízení soudních věznic a trestních ústavů vykonávalo v prvních letech okupace ministerstvo spravedlnosti a v roce 1942 byla přenesena působnost na vrchní soudy. Místní dozor v trestních ústavech vykonávali domáci komisaři, v krajských soudních věznicích presidenti krajských soudů a v okresních soudních věznicích přednostové okresních soudů. Na základě dekretu státního prezidenta Emila Háchy č. 83/1940 Sb. bylo podmínkou pro setrvání ve státní službě složení ponižujícího slibu (služební přísahy) poslušnosti vůdci Adolfu Hitlerovi a zájmům Velkoněmecké říše, který skládali povinně jak členové všech protektorátních vlád, tak ob-

dobně i všichni veřejní zaměstnanci a zaměstnanci jiných orgánů veřejné správy. Nacistické rasové zákony také nepřipouštěly, aby ve státní službě působili zaměstnanci s židovskými předky, proto museli všichni předložit doklady o svém rodovém původu. Závislost protektorátních úřadů na říšské správě se projevila i v jazykové praxi. Povinností zaměstnanců bylo složení zkoušky z německého jazyka, neboť veškerý úřední styk se uskutečňoval buď německy, nebo německo-česky, přičemž přednost němčiny byla zdůrazněna tím, že německý text byl vždy na levé straně listu. Tato jazyková praxe se zachovala až do konce nacistické okupace.

Po obnovení Československé republiky v roce 1945 usilovalo ministerstvo spravedlnosti, do jehož čela byl postaven JUDr. Prokop Drtina, o návrat

JUDr. Prokop Drtina, ministr spravedlnosti v letech 1945-1948, na fotografii při návštěvě Trestního ústavu v Plzni dne 19.5.1946

soudnictví a vězeňství do předválečné podoby. Na osvobozeném území však vznikaly národní výbory jako orgány revoluční moci, které rozhodovaly též o zadržování a věznění osob. Tato praxe se promítala i do činnosti vězeňských zařízení, která v té době postrádaly jednotné vedení a řízení. Vězeňství jako celek bylo organizačně roztrženo do působnosti 3 resortů, a to ministerstva spravedlnosti, které spravovalo soudní věznice a trestní ústavy, ministerstva národní obrany, jemuž podléhaly vojenské věznice a zajatecké tábory, a ministerstva vnitra, které řídilo prostřednictvím Sboru národní bezpečnosti (SNB) správní (policejní) věznice, donucovací pracovny, internační, sběrné a pracovní tábory. Teprve v říjnu 1945 bylo dekretem prezidenta republiky č. 112/1945 Sb., stanoveno, že řízení a správa soudních věznic a trestních ústavů náleží opět justiční správě, které zároveň příslušelo vykonávat vrchní dozor. Výkon správní a strážní služby v soudních věznicích a trestních ústavech zajiš-

ťoval Sbor uniformované vězeňské stráže (SVS). Po personální očištění od politicky angažovaných zaměstnanců z období okupace tvořil základ SVS dozorcí a správní personál, který byl doplňován zejména mladými příslušníky z řad dělníků, především pro výkon služby dozorců. V roce 1947 došlo vládním nařízením č. 3/1947 Sb. k upřesnění a nové úpravě organizace, služebních a platových poměrů SVS. V tomto nařízení bylo zakotveno, že SVS je ozbrojeným uniformovaným sborem a skládá se z úředníků a gážistů. Pro každý vězeňský ústav (kromě věznic okresního soudu) byly vytvořeny oddíly SVS.

V organizační struktuře ministerstva spravedlnosti nedošlo k zásadním změnám. Přednosta vězeňského odboru JUDr. Ferdinand Tischler řídil nadále činnost ve věznicích a

Použité prameny a literatura:

Národní archiv Praha:
- knihovna, ev. j. II M 43, Batovcův almanach.
- fond(f.) SSNV, sv. 12, Věsníky MSp 1939-1949
- f. Krejčí, kart. 3.
- f. Předsednictvo ministerské rady, sign. S 1063, 740.
Kabinet dokumentace a historie VS ČR:
- Vězeňské předpisy (část I), ministerstvo spravedlnosti, Praha 1921.
- Dokumentace k vývoji vězeňství 1948 – 1968.
Dekret prezidenta republiky č. 94 Sb., o Sboru uniformované vězeňské stráže ze dne 1. 10. 1945.
Dekret prezidenta republiky č. 112 Sb., o správě soudních věznic a trestních ústavů ze dne 26. 10. 1945.
Zákon č. 319 Sb., o zlidovění soudnictví ze dne 22. prosince 1948.
Dušan JANÁK, Kapitoly o československém vězeňství 1945-1955, Opava 2002.

JUDr. František Soukup, ministr spravedlnosti v letech 1918-1919, jeden ze zakladatelů Československé republiky, vyhlášené dne 28.10.1918

Věznice Horní Slavkov

Petr Kuchynka
Pavína Lorenzová

Věznice Horní Slavkov leží na okraji katastru města Horní Slavkov v Karlovarském kraji. Je profilována pro výkon trestu odnětí svobody dospělých mužů, kteří spáchali závažnou trestnou činnost, a recidivujících zahrzených do výkonu trestu do věznice s ostrahou s délkou trestu do 15 let. Od roku 2008 jsou zde umísťováni odsouzení s doživotním trestem odnětí svobody. Ubytovací kapacita Věznice Horní Slavkov je stanovena na 762 míst, v současné době je zde ale umístěno na 950 vězňů, což znamená, že je věznice naplněna na 125%. Ve věznici je, kromě běžného způsobu výkonu trestu odnětí svobody typu „C“ (s ostrahou), zřízeno specializované oddělení pro odsouzené s poruchou duševní a poruchou chování s kapacitou 48 míst a oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením s kapacitou 36 míst.

Současnost

Na oddělení vězeňské a justiční stráž je zařazeno 123 příslušníků VS ČR. Toto oddělení je výkonnou organizační složkou věznice pro zabezpečení střežení objektů, odsouzených a jejich eskortování. Kromě úkolů stanovených zvláštními předpisy věznice zajišťuje bezpečnost osob a majetku, ve spolupráci s oddělením výkonu trestu potlačuje vzpoury nebo jiná hromadná nezákonná jednání odsouzených, při nichž je ohroženo zdraví nebo život anebo ničen majetek, zajišťuje bezprostřední pronásledování uprchlých odsouzených, zabraňuje neoprávněnému vstupu osob a vjezdu motorových vozidel do střeženého objektu, ve spolupráci s oddělením výkonu trestu a oddělením prevence a stížností stanovuje opatření k dodržování zásad vnitřní bezpečnosti ve věznici, zajišťuje eskortování obviněných a odsouzených při jejich umísťování a přemísťování na trase do Věznice Jiřice a zpět, se zajištěním svozu a rozvozu

Věznice Horní Slavkov stojí v místě nejstaršího tábora s názvem Prokop, který měl krycí označení „T“. Jako tábor pro vězně byl oficiálně otevřen 2.7.1949. V první fázi měl obsazení 250 vězňů. K 2.8.1949 jich bylo již 499. Postupem let však docházelo k poklesu počtu vězňů z důvodu konce jejich trestů a realizací amnestie. Důsledkem bylo soustřeďování vězňů do vybraných táborů, postupné rušení slakovských táborů a přesun zbývajících vězňů do Příbrami. Dne 14.5.1955 byl zrušen i tábor Prokop. Éra dobývání uranu za pomoci vězňů na Slavkovsku skončila v srpnu téhož roku uzavřením posledního tábora - Ležnice. V letech 1955 - 1958 byl tábor Prokop využíván pro ubytování brigádníků pracujících na dostavbě slakovského sídliště a chvíli také jako hospodářské a stravovací zázemí pro závod Zdař Bůh. Dne 22.9.1958 se uskutečnilo na základě rozhodnutí Správy Ministerstva vnitra znovupřevzetí tábora Prokop, do kterého nastoupilo 750 vězňů a měl sloužit pro zajištění bytové a investiční výstavby na Sokolovsku. Z dostupné dokumentace je zřejmé, že s účinností ode dne 1. ledna 1963 byl zrušen útvar nápravných zařízení Ministerstva vnitra č. 1 Ostrov, čímž se tomuto podřízené útvary NZ MV (Oráčov, Nové Sedlo, Drahonice, Sýrovice, Poláky, č. 2 Ostrov, č. 3 Ostrov a Horní Slavkov) stávají samostatnými a spadají do působnosti Krajských správ MV, v jejichž obvodech mají svá sídla. Takto tím tedy vzniká samostatný útvar nápravných zařízení MV Horní Slavkov.

obviněných a odsouzených do věznic Kynšperk nad Ohří, Ostrov, Nové Sedlo, Oráčov, Všehrady a Drahonice, zajišťuje eskortování vězňů k soudním jednáním u Okresního soudu Sokolov, do zdravotnických zařízení a k dalším státním a jiným institucím dle určení. Měsíčně je eskortováno cca 1500 - 2000 osob. Součástí od-

dělení je referát dopravy, který zabezpečuje eskortní přepravu a veškeré služební jízdy pro oddělení věznice a samostatné referáty. Na oddělení výkonu trestu je zařazeno 47 zaměstnanců v pracovně právním vztahu a 57 příslušníků VS ČR. Zaměstnanci tohoto oddělení zabezpečují naplňování účelu výkonu

trestu odnětí svobody a zajištění práv odsouzeným umístěným do výkonu trestu odnětí svobody, a to v souladu se zákonem a dalšími příslušnými normami. Při realizaci tohoto úkolu zajišťují a zabezpečují zejména: individuální výchovnou práci směřující k naplňování programů zacházení u odsouzených vyplývajících z komplexních zpráv, využití mimopracovní doby odsouzených k formování a rozšiřování úrovně všeobecného vzdělání, formování požadovaných morálních a etických postojů, kulturního, sportovního i relaxačního vyžití, pomoc vězňům osobám při řešení jejich sociálních potřeb a rodinných problémů, podmínky pro plynulý přechod odsouzených z výkonu trestu odnětí svobody do občanského života, spolupráci s příslušnými soudy, státními zastupitelstvími, probační a mediační službou, místními i krajskými úřady, případně i dalšími nestátními organizacemi a institucemi, spolupráci se zástupci církví při formování sociálního klimatu a duševní vyrovnanosti odsouzených, dále zabezpečují ve spolupráci s oddělením vězeňské a justiční stráž organizaci činnosti odsouzených dle časového rozvrhu dne a dodržování stanoveného pořádku a kázně, realizaci metodických postupů stanovených odborem výkonu vazby a trestu generálního ředitelství Vězeňské služby ČR aj.

Nástupní a výstupní oddělení

Vedle nástupního oddělení o kapacitě 43 míst, kde se nově přijatí odsouzení (měsíčně cca 60 odsouzených) ubytují odděleně od ostatních odsouzených a v době pobytu na tomto oddělení nepřevyšující zpravidla dva týdny se seznamují se zákonem o výkonu trestu odnětí svobody, řádem výkonu trestu, s obsahem vnitřního řádu pro odsouzené této věznice

a s prostředím, ve kterém budou trest vykonávat, proškolují se v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, manipulace s vlastními finančními prostředky, způsobu dostupnosti a zabezpečování zdravotnické péče, stanovených opatření v protidrogové prevenci, materiálního vybavení a stravovacích náležitostech a dalších oblastech, přičemž se dále podrobuje úkonům odborných zaměstnanců věznice za účelem zpracování komplexní zprávy, na jejímž základě se stanovuje program zacházení, a dále se odsouzený zařazuje v rámci přístupných skupin vnitřní diferenciací do příslušné skupiny, je zřízeno také výstupní oddělení. Cílem pobytu odsouzených na výstupním oddělení je zajištění plynulého přechodu jedince z vězeňského prostředí do společnosti po dlouhodobém pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody, a to zejména formou vytváření a prohlubování návyků a dovedností potřebných pro po-
zi-

tivní přístup k životu na svobodě. Umístění odsouzeného do výstupního oddělení je realizováno na návrh odborných zaměstnanců po schválení ředitelem věznice. Dle platných norem jsou zde umísťováni odsouzení, kteří mají delší trest než tři roky, a ti, kterým je třeba pomáhat při vytváření příznivých podmínek pro samostatný způsob života, a odsouzení před eventuálním podmíněným propuštěním, zpravidla 6 měsíců před očekávaným ukončením výkonu trestu. Výstupní oddělení ve věznici má celkovou kapacitou 32 lůžek. Ložnice jsou vybaveny nábytkem vězeňského typu a televizorem. Součástí výstupního oddělení je kromě ubytovacích prostor také sušárna s kuchyňkou a prostorem pro stolování, vybaveným porcelánovým nádobím, elektrickým sporákem, chladničkou a mikrovlnnou troubou, s možností přípravy teplých i studených pokrmů. K realizaci sebeobslužných činností je dále vybaveno přístroji, prostředky a pomůckami pro praní, žehlení, sušení prádla a dalšími prostředky pro úklid. Při realizaci programu zacházení s odsouzenými je dbáno na individuální přístup za účasti a vzájemné spolupráce odborných zaměstnanců. Zásadou pobytu vězňů na výstupním oddělení je jejich pracovní zařazení z důvodu získání pracovních návyků. V souladu s platnými normami jsou realizovány extramurální aktivity s odsouzenými za doprovodu zaměstnanců věznice, které je s ohledem na délku trestu nutno formou kontaktu s civilním světem připravit na život po výkonu trestu odnětí svobody.

Bezdrogová zóna

Bezdrogová zóna je zřízena na oddíle mladých odsouzených pro věkovou kategorii od 18 do 26 let a pro prvovězněné odsouzené s výrazným pozitivním přístupem k účelu výkonu

trestu odnětí svobody. Kapacita oddílu je 56 míst. Do bezdrogové zóny jsou přijímáni odsouzení, kteří nebyli a nejsou uživateli drog, ale lze je považovat za jedince ohrožené drogou. Dále odsouzení, kteří užívali drogu a nyní jsou motivováni k dobrovolné abstinenci anebo absolvovali soudně nařízené nebo dobrovolné ochranné léčení protitoxikomanické nebo absolvovali pobyt v oddělení specializovaném pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek. Přednostně jsou do bezdrogové zóny zařazováni odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé nebo mladí dospělí či blízcí věku mladistvých, jež současně zpravidla nejsou odsouzeni pro trestné činy související s nedovolenou výrobou a držením drog a šířením toxikomanie. Vězni, kteří jsou vedeni v seznamu jako uživatelé drog, jsou evidováni v Registru uživatelů drog – žadatelů o léčbu.

Účelem tohoto oddělení je zabezpečit umístění a zacházení s touto kategorií odsouzených a zamezit jim v kontaktu s návykovými látkami. Cílem je vytvářet motivační podmínky pro sebevýchovné osobní aktivity a získání pracovních návyků, formovat odolnost vůči zátěžovým situacím a společensky žádoucímú náhledu na drogu a její zneužívání. Realizace programů zacházení je zaměřena převážně na prevenci zneužívání drog aktivitami s protidrogovou tematikou. Za tímto účelem jsou využívány účelově vázané prostředky z „programu protidrogové politiky“. U těchto odsouzených je prováděn pravidelný monitoring drog u náhodně vybraných jedinců. Taktéž je zajištěna spolupráce s občanským sdružením „Dům světla“ formou besed a možnosti dobrovolných odběrů krve za účelem zjištění nemoci AIDS. Částečně je zavedena také spolupráce s protidrogovou organizací K-centrum Karlovy Vary na bázi poskytování propagačních materiálů. Jsme

však limitování přidělenými nízkými finančními prostředky, které nám nedovolují objednat placené besedy a služby této organizace. Taktéž je ve věznici zřízena poradna drogové prevence, jejíž činnost zajišťují odborní zaměstnanci věznice. K cílům poradny patří realizace preventivních opatření v oblasti zneužívání psychotropních a jiných návykových látek odsouzenými a pomoc drogově závislým a drogou ohroženým odsouzeným. Odsouzeným je poskytováno odborné poradenství, individuální nebo skupinová terapie a zdravotnická péče v oblasti drogové prevence. Do péče drogové prevence mohou být odsouzení zařazeni na základě vlastní žádosti a zájmu o zvládnutí dlouhodobé abstinence nebo na základě doporučení odborných zaměstnanců věznice. Poradna drogové prevence je poradním orgánem ředitele věznice. Na dobré úrovni je spolupráce s krajskou drogovou koordinátorkou, kterou je věznici poskytován monitoring drogové scény i mimo vězeňské prostředí.

Specializovaná oddělení

Oddělení se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením

V polovině července roku 2004 bylo ve Věznici Horní Slavkov uvedeno do provozu oddělení se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením pro odsouzené s negativním postojem k výkonu trestu odnětí svobody, narušující skupinovú atmosféru a vzájemné sociální vztahy nebo pro vězněné osoby, u nichž je toto ubytování vhodné s přihlédnutím k bezpečnostním opatřením a dalším okolnostem zvláštního zřetele. Oddělení bylo zřízeno na základě nárůstu organizovaného zločinu v České republice a tím i zvyšování počtu zvláště nebezpečných odsouzených ve všech typech věznic, zejména však ve věznicích s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Jak již sám název napovídá, jsou v tomto oddělení instalovány různé stavebně-technické zabezpečovací prvky k zajištění bezpečnosti, a to jak vně budovy, tak zejména v interiéru. V oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením se zajišťuje výkon trestu odsouzených, kteří v posledních pěti letech buď uprchli z vazby či výkonu trestu, spáchali trestný čin v průběhu VV či VTOS, terorizovali odsouzené či vyhrožovali personálu a jeho rodinám. Do oddělení jsou v souladu s právní úpravou dále umístěni i doživotně odsouzení vězni. Ve stejné budově se také nachází oddělení výkonu kázeňských trestů. V současné době je v tomto oddělení zdejší věznice umístěno šest doživotně odsouzených vězňů, dva vězni jsou sem zařazeni z rozhodnutí odborné komise GR VS ČR a volná ubytovací kapacita oddělení je využita k umístění vězňů neschopných vykonávat trest odnětí svobody ve standardních výchovných kolektivech, kterých je v současné době 26. Možnost takového umístění uvedených vězněných osob je

velkou výhodou, kterou naše věznice disponuje, oproti jiným věznicím, kde v důsledku absence podobného oddělení mohou problémy s vězni neschopnými výkonu trestu v běžných kolektivech řešit třeba jen přestěhováním do jiného kolektivu vězňů.

Specializované oddělení pro odsouzené s poruchou duševní a poruchou chování

Maximální kapacita SpO je 50 míst. Tato kapacita je průběžně doplňována a je permanentně naplněna. Přijetí vězně do SpO předchází psychologické vyšetření a testování. Odsouzenému je po přijetí na SpO, po měsíční adaptační fázi, sestaven společně s terapeutickým plánem program zacházení, vycházející z komplexního posouzení odsouzeného a zohledňující individuální psychologickou charakteristiku. Obsahovou stránku programu zacházení tvoří 12 povin-

ných speciálně výchovných aktivit, zaměřených mimo jiné i na práci s deliktem. Dále pak je v nabídce také osm nepovinných zájmových činností, podporujících pozitivní přístup k aktivitám. Roční program práce s odsouzenými je postaven na fixním týdenním plánu, jenž u každého odsouzeného naplňuje stanovených minimálních 21 hodin týdně. Odsouzení jsou rozděleni do čtyř skupin z důvodu intenzivnějšího individuálního, ale i skupinového působení na odsouzeného a pro maximální využití učeben a víceúčelových místností. Chod SpO zajišťuje šestičlenný tým odborných zaměstnanců (1x psycholog, 2x speciální pedagog, 2x vychovatel a 1x sociální pracovníce), který vyhodnocuje každý měsíc práci odsouzených v jednotlivých aktivitách, a to jak individuálně, tak i ve vzájemném porovnání s ostatními odsouzenými ve

skupině. Zde je nutno podotknout, že v současné době citelně chybí v týmu vychovatel terapeut. Posláním a smyslem působení programu je změna kriminálního myšlení a chování, řešení emocionálních a vztahových problémů pomocí společného soužití ve strukturovaném prostředí. Hlavním cílem terapeutického programu odsouzených je snižování rizika páchání trestné činnosti, omezování a snížení nebezpečnosti pro společnost a snaha o snížení pravděpodobnosti recidivy.

Vzdělávání a zaměstnávání odsouzených

Vzdělávání odsouzených ve zdejší věznici počíná ve vzdělávacím kurzu na doplnění základního vzdělání, konkrétně učivem 3.-5. a 5.-7. ročníku ZŠ. Tento kurz je zajišťován

Propagace, zajišťující práce pro firmy Markest Sokolov, Domáci práce Loket, OIET Krajková, Elektro Bečov a Braun Kabel Karlovy Vary, kde je pracovně zařazeno 75 odsouzených, kteří vykonávají kompletaci, balení a expedici reklamních a propagačních materiálů či elektrosoučástek a kabelových rozvodů. Dále pak pracoviště Pentar, dislokované mimo věznici, kde je zařazeno deset odsouzených, zajišťujících úklidové a drobné údržbové práce v areálu podniku. Na pracovišti Modely je zařazeno šest odsouzených, kteří realizují pod vedením vychovatele výrobu modelů dle požadavků objednatelů. Další odsouzení jsou zaměstnáni ve vnitřním provozu věznice, který se dělí na různé na pracovní úseky, zajišťující řádný chod věznice. Za I. pololetí roku 2012 činila zaměstnanost vězňů ve zdejší věznici v průměru 49,54 %.

Významné aktivity

Za velmi významné aktivity považujeme výrobu modelů či maket různých památek, haptických hraček, didaktických pomůcek a upomínkových předmětů, které vyrábí celkem šest vězňů pod vedením vychovatele Radka Jirsy.

Spolupráce s Národním památkovým ústavem Praha, detašovanými pracovišti Loket a Plzeň, vedla k výrobě mnoha modelů různých památek. Jednalo se o modely hradu Loket, Státního hradu a zámku Bečov n. Teplou, vč. haptického modelu Relikviáře sv. Maura, Státního zámku Valeč, Státního zámku Kynžvart a zámku Sokolov. V rámci komerčních aktivit byl dále vyroben model zámku Sokolov, zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, vyrobený pro org. ŽDAS – Žďár n. Sázavou, model domova pro seniory, vyrobený pro Společenství Androméda o. s. Taktéž byly vyrobeny haptické hračky a didaktické pomůcky pro Denní centrum Marešdouška o.p.s. Chodov, výukové pomůcky pro II. ZŠ v Horním Slavkově a v současné době se vyrábějí hračky a pomůcky pro MŠ Horní Slavkov.

Pro Městský úřad Horní Slavkov bylo vyrobeno 30 ks sošek sv. Barbory jakožto upomínkové předměty a model kostela sv. Jiří. Dále bylo jako upomínkové předměty vyrobeno 40 ks pečeti města Chodova pro tamní městský úřad, pro hornický spolek Solles z Chodova bylo vyrobeno 40 ks upomínkových sošek sv. Barbory a 1 velká socha sv. Barbory, která byla 11.8.2012 vysvěcena a umístěna v kostele sv. Vavřince v Chodově. Pro Krajský úřad Karlovy Vary byly vyrobeny dvě velké sochy trpaslíků (1,2 m) na pohádkovou výzdobu parku. V žádném případě nelze opomenout spolupráci s Miniaturparkem Bohemium v Mariánských Lázních, pro který byl vyroben model hradu Plzeň.

Spolupráce věznice s ostatními organizacemi

V rámci spolupráce věznice se Sdružením pro probaci a mediaci v justici, o. s. Praha, nyní pod novým názvem organizace RUBIKON Centrum, se uskutečnily kurzy motivačního programu ZZ (získej zaměstnání), APD (aliance proti dluhům), PP (pomůžeme ti pracovat) atd., se kterými byly spojeny a kompletně zajištěny rekvalifikační kurzy pro práci s motorovou pilou a křovinořezem. Dále tato organizace zajistila finanční prostředky na materiál a vybavení truhlářské a modelářské dílny pro pokračování ve výrobě hraček a didaktických pomůcek pro neziskové organizace. Jak již bylo řečeno, oblast zaměřená na protidrogovou prevenci je organizována ve spolupráci s koordinátor-

kou prevence kriminality a drogových závislostí z Krajského úřadu v Karlových Varech. Již zmíněná organizace K-centrum Karlovy Vary poskytla propagační materiály a v minulosti zajišťovala také tematické besedy z oblasti drogové problematiky. Širší spolupráce byla navázána s občanským sdružením Semiramis - Centrum drogových služeb ve vězení. Dohoda o spolupráci, sepsaná s touto organizací, zajistí pro věznici informační semináře, individuální konzultace, vzdělávání personálu věznice v oblasti drogové problematiky. V oblasti pracovních terapií ve věznici probíhá dlouhodobá spolupráce s organizací Kiwanis, která dodává materiál na šití látkových panenek, jež jsou předávány na dětská oddělení nemocnic ve zdejších regionu. Občanské sdružení Krásno o. s. nabídlo a realizovalo kurz malby pro patnáct odsouzených a pro stejný počet vězňů také řezbářský kurz.

Centrum podpory podnikání Praha zahájilo počátkem roku projekt financovaný z prostředků Evropské unie, přičemž již proběhl první běh kurzu kovovýroby. Celý projekt je plánován do roku 2013 a mělo by se ho zúčastnit celkem 60 odsouzených, kterým organizace nabízí pomoc i po propuštění, a to ve formě zajištění práce a ubytování. Další podobný projekt byl zahájen v naší věznici v srpnu 2012 neziskovou organizací Carlsbader GATE Karlovy Vary, jejíž zásluhou získalo 10 vězňů plnohodnotné mezinárodní oprávnění k obsluze vysokozdvizných vozíků, jak již bylo zmíněno, a dále budou následovat také různé motivační programy. I tato organizace zajišťuje postpenitenciární péči. V říjnu letošního roku budou pozváni zástupci Domu světla, o. s., Praha, který zajišťuje besedy na téma nemoci AIDS a provádí testování osob na HIV pozitivitu.

na jaře 2011 model Státního zámku Kynžvart, který byl už skutečným modelem v měřítku 1:75, vyrobeným profesionálním technologickým postupem a způsobem. Tento model byl počátkem spolupráce s Miniaturparkem, což se postupně rozvinulo až do komerční činnosti, kdy dnes vyrábíme modely na zakázku v rámci provozovny střediska hospodářské činnosti. Cena takového modelu se pohybuje ve stovkách tisíc korun. V současné době vyrábíme už i různé sochy a haptické modely ze dřeva.

Je možné věnovat se oběma činnostem s plným nasazením?

Popravdě řečeno je to velmi náročné jak časově, tak výkonově, ale dá se to zvládnout. Mám modelářinu a činnosti s tím spojené současně jako svůj koníček.

V čem vidíte největší smysl v této činnosti?

Prioritou je skutečnost, že z vězeňského prostředí odcházejí výrobky, které jsou potřebné v civilním životě a jsou potřebné běžným lidem,

Vychovatel Radek Jirsa říká:

I ve vězení se dají dělat pěkné a prospěšné věci

Jak jste se dostal k práci u Vězeňské služby ČR?

Pracuji zde od listopadu 1995. K této práci mě v podstatě přivedl můj otec, který tu tehdy pracoval jako sociální pracovník. Motivem bylo hlavně svým způsobem zajímavé prostředí a práce, která vyžaduje komunikaci. Nepopírám také další důvody jako sociální a ekonomické jistoty.

Vedle práce vychovatele ještě zajišťujete výrobu modelů...

V rámci pracovních povinností vychovatele jsem vedl jako jednu ze dvou aktivit s vězni kroužek rukodělných prací. Do té doby jsem v průběhu let viděl mnoho různých modelů, avšak v září 2009 jsem narazil na velmi zručně vyhotovené modely hradů, které vyrobili dva vězni z tohoto kroužku. Jednalo se o dvě makety z kartonového prokladového papíru. Hrad, který vyrobili, byly ale jen tak vymyšlené a mě napadlo, že by bylo pěkné vyrobit model skutečného hradu nebo zámku z okolí Horního Slavkova. Prostě byla to taková výzva, zda by dokázali vyrobit maketu odpovídající skutečnosti. Zajel jsem tedy do nedaletkého Lokte, kde je velmi pěkný hrad a požádal jsem jeho ředitele o svolení pořídit fotografie hradu jako předlohy pro výrobu modelu. Během tří měsíců tito dva vězni dokázali vyrobit velmi pěknou maketu hradu Loket v poměru 1:75. Model byl v prosinci 2009 předán řediteli hradu Loket, který byl

kvalitou modelu značně překvapen. Maketa byla pak vystavena na hradě Loket, kde si jí všiml kastelán Státního hradu a zámku Bečov nad Teplou. Ten se na mě pak obrátil s prosbou o výrobu modelu bečovského zámku. A tím to začalo.

Co bylo dále?

Po dokončení modelu Státního hradu a zámku Bečov, někdy v první polovině roku 2010, jsem se dozvěděl

o Miniaturparku Bohemium v Mariánských Lázních. Na internetových stránkách jsem viděl nádherné modely z tohoto parku, což mě přivedlo k rozhodnutí zkusit výrobu takových modelů z profesionálních modelářských materiálů, jako jsou plast, polyuretanová hmota apod. Kontaktoval jsem ředitele Miniaturparku Bohemium p. Míku a s tímto domluvil spolupráci. Tomuto člověku vděčím za získání mnoha znalostí a zkušeností s výrobou modelů. Tak vznikl

kterým dělají radost a užitek. Jako příklad a současně svůj nejsilnější zážitek uvedu haptický, tedy dotykový model Relikviáře svatého Maura, který byl tuším v únoru 2011 slavnostně představen pod záštitou Livie Klausové na Pražském hradě ve Vladislavském sále. Tento model byl umístěn vedle korunovačních klenotů a skutečného relikviáře, kde si zrakově postižení občané, zejména děti, mohly osahat, tedy prohlédnout

dotykem tuto památku. Tak to mě opravdu dostalo, myslím radost těch dětí, a utvrdilo mě to v přesvědčení, že moje práce je potřebná a má smysl. A v neposlední řadě je to také ekonomický zisk pro věznici, ze kterého jsou financovány věci na zlepšení pracovních podmínek a podobně. Tedy nakonec mají z této činnosti prospěch všichni.

Čeho byste chtěl ve výrobě modelů ještě dosáhnout?

Mým nejbližším cílem je v rámci pokračující spolupráce s Miniaturparkem sehnat finanční prostředky a vyrobit společně s vězni největší model v Evropě, možná i na světě, a to model Pražského hradu o rozloze tenisového kurtu.

VS ČR pomáhala hasičům s přípravou na afghánskou misi

Roman Hlinovský

Ve druhé polovině května se uskutečnila historicky první mise českých profesionálních hasičů v Afghánistánu. Na přípravě dvojice hasičů, kteří Afghánistán navštívili, se podílel i velitel mise Vězeňské služby ČR, která cvičila v březnu v Lógaru vězeňský personál, Robert Káčer.

Prvotním záměrem bylo vyškolit vybrané příslušníky hasičské jednotky a pracovníky oddělení krizového řízení úřadu guvernéra působící v hlavním městě provincie Lógar Pol-e-Alam ve Školním a výcvikovém zařízení HZS ČR. Vzhledem k náročnosti zabezpečení takového výcviku po administrativní, finanční i technické stránce se však ukázalo, že bude účelnější vyslat malou skupinu českých hasičů, která na místě zmapuje aktuální situaci, posoudí možnosti zavedení systému v rámci krizového řízení a požární ochrany a zároveň připraví a provede základní výcvik s afghánskou hasičskou jednotkou. Po určení účastníků mise, kdy hlavními kritérii pro výběr byly jazykové předpoklady, praktická zkušenost se zásahovou činností a výcvikem jednotek PO, orientace v odborné problematice a legislativě, zařazení do systému styčných důstojníků HZS ČR a vlastní zájem o účast na misi, započala jednání se zástupci Ministerstva zahraničních věcí a Generálního štábu Armády ČR.

Jednání a příprava na vyslání hasičů do Afghánistánu trvaly zhruba čtyři měsíce. Bylo nutno projednat způsob přepravy do země a přepravu do místa působení, ubytování na americké vojenské základně, podmínky pro

zabezpečení jednání s místními orgány krizového řízení a zabezpečení vybavení pro výcvik jednotky hasičů v hlavním městě provincie. Zároveň oba vybraní příslušníci podstoupili základní lékařské vyšetření a sérii očkování tak, aby byli připraveni pracovat v cizím prostředí, které se zásadně liší od evropského. Příprava zahrnovala

i získání mapových podkladů a veřejně dostupných i neveřejných informací o Afghánistánu. O své cenné zkušenosti s výcvikem afghánských kolegů a praktické poznatky z pobytu na představené operační základně Shank se ochotně podělil také Robert Káčer, zástupce ředitele kanceláře GR a vedoucí oddělení vnějších vztahů Vězeňské služby ČR, který se s týmem instruktorů vrátil z Afghánistánu v březnu. Vězeňská služba se podle něj podělila s hasiči především o zkušenosti týkající se navázání kontaktu s afghánskými účastníky výcviku a respektování společenských a kulturních odlišností. Zástupcům hasičského sboru předala rovněž praktické informace o životě a bezpečnostním režimu na základně. Poznatky vězeňské služby tak zahrnovaly například i to, jaké vybavení si s sebou vzít a jaké jsou možnosti spojení s domovem.

Autor je člen HZS ČR a účastník afghánské mise.

Iva Prudlová

Co nám nabízí program Grundtvig

V roce 2012 získalo několik příslušníků a občanských zaměstnanců VS ČR individuální grant z programu Grundtvig pro uskutečnění odborné stáže v zahraničí. Grant na odbornou stáž ve vězeňské službě Rumunska získala i Iva Prudlová z oddělení vnějších vztahů generálního ředitelství VS ČR.

Téma projektu či vzdělávací akce musí odpovídat profesnímu zaměření žadatele a souviset se vzděláváním dospělých. Poslední čtyři roky nepracuji přímo ve vzdělávání dospělých, ale v oblasti mezinárodních vztahů. Již delší dobu jsem požívala touhu pomoci kolegům navštívit vězeňská zařízení v zahraničí. Finanční zdroje VS ČR se stále tenčí, tak jsem hledala zdroje jinde. Proto jsem se detailně seznámila s individuálními projekty programu Grundtvig, abych byla schopna zájemcům o tento individuální grant poskytnout poradenství. Nejlepší formou, jak se něčemu naučit, je vyzkoušet si to v praxi.

Tyto individuální granty mohou umožnit vězeňskému personálu zlepšit jeho znalosti a praktické profesní dovednosti, vyměnit si zkušenosti, navázat mezinárodní kontakty a poznat jinou zemi a tamní podmínky vězeňství. První žádosti o grant, které jsem pomáhala vypracovat, byly pro mou rumunskou kolegyni Elenu Mindru a další tři zaměstnance VS Rumunska. Všichni granty získali a odbornou stáž vykonávali začátkem září 2012. Úspěšně jsem poskytla poradenství také třem kolegům z Věznice Rýnovice a jednomu z Věznice Stráž pod Ralskem.

„O možnosti získat grant z programu Grundtvig jsem se dozvěděl prakticky náhodou,“ říká jeden z pracovníků Věznice Rýnovice Václav Pytlík. „V květnu jsem doprovázel litevskou delegaci při návštěvě naší věznice. Kolegové z Litvy nám na oplátku nabídli absolvovat odbornou stáž u nich, v Litvě, konkrétně ve Věznici Marijampolė,“ dodal Pytlík. Další z účastníků stáže Monika Králová z Rýnovic říká: „Splnit všechny formální požadavky, včetně vyplnění potřebných formulářů není určité jednoduché, ale kolegyně Prudlová nám s tím velmi pomohla. Bez její pomoci by to bylo opravdu obtížné.“ „Zejména je nutné věnovat přípravě dostatek času a mít přesnou představu o náplni a cílech stáže,“ dodává Králová.

Další z účastníků Jiří Řehoř doufá, že se díky stáži v Litvě seznámí s aplikovanými formami vedení v litevské Věznici Marijampolė a také s formami podpory vzdělávání vězeňského personálu. „Očekávám, že na základě získaných poznatků a zkušeností budu mít možnost rozšířit škálu svých metod práce, které budu moci

dále aplikovat ve své práci s podřízenými a pozitivně ovlivnit další vzdělávání personálu věznice,“ vysvětluje Řehoř.

Zkušenosti s protidrogovou léčbou

Vychovatel Stanislav Kučera ze Stráže pod Ralskem rovněž absolvoje odbornou stáž v Litevské republice, ale v jiném termínu. „Čtrnáct let pracuji ve Věznici Stráž pod Ralskem jako vychovatel, od roku 2002 pak v bezdrogové zóně,“ říká. „Neustále se snažím zvyšovat si kvalifikaci účastí na odborných kurzech zaměřených na drogovou problematiku. Odborná stáž v zahraničí je jednou z možných forem vzdělávání, kterou budu moci absolvovat,“ dodává. Litevskou republiku si prý zvolil zejména proto, že zde bude moci využít ke komunikaci ruštinu, kterou se lze v Litvě stále ještě obstojně domluvit. „Program Grundtvig mi navíc finančně přispěl na absolvování zdokonalovacího intenzivního jazykového kurzu ruského jazyka,“ pochvaluje si Stanislav Kučera. „Druhým důvodem je to, že díky dlouholeté spolupráci mezi VS ČR a VS Litevské republiky jsem měl již možnost se s litevskými kolegy setkat ve Stráži pod Ralskem,“ dodává.

Dvojstranné prohlášení o spolupráci uzavřené mezi vězeňskými službami obou zemí otevírá cestu k realizaci společných mezinárodních projektů, proto byla volba litevské vězeňské služby jednoznačná. Všichni úspěšní žadatelé mohli díky individuálnímu grantu absolvovat zahraniční služební cestu. Individuální grant pokryl náklady na cestovné, ubytování a stravování v průběhu zahraniční odborné stáže.

Jak na to?

Pokud vás možnost žádat o grant na odbornou stáž či konferenci v zahraničí zaujala, můžete využít další příležitost pro předložení žádosti, a to od března 2013 pro výjezdy v období květen 2013 až duben 2014. Žádost mohou podat pracovníci působící na částečný nebo plný úvazek v oblasti formálního a neformálního vzdělávání dospělých. Mohou to tedy být učitelé a lektori vzdělávající dospělé, školitelé těchto učitelů a lektorů, vedoucí pracovníci institucí vzdělávání dospělých, pracovníci působící v oblasti interkulturního vzdělávání, pracovníci působící ve vzdělávání dospělých ohrožených odsunutím na okraj společnosti, poradci a konzultanti z oblasti vzdělávání dospělých a pracovníci podobných profesí.

Veškeré informace najdete na www.naep.cz

Vzpomínka na farářku Hanu Vojancovou

Bohdan Pivoňka

V sobotu 4. srpna 2012 zemřela farářka Hana Vojancová, duchovní Církve československé husitské, která věnovala závěrečný úsek svého života pastorační službě v ruzyňské vazební věznici a v oddělení výkonu trestu žen v Řepích. Její nejbližší, církevní představitelé i zástupci vězeňské duchovní služby a duchovenské péče se s ní rozloučili ve čtvrtek 9. srpna v holešovickém husitském kostele.

Je s podivem, že tato schopná žena zvolila tolik potřebnou službu v době, kdy měla plný nárok na odpočinek. Během svého života působila v náboženských obcích Církve československé husitské v Bakově nad Jizerou, Hlinsku v Čechách, Chotěboři, Heřmanově Městci a Drahotuši, ale také pak jako vedoucí tajemnice diecézní rady v Olomouci a jako tajemnice ústřední rady a ředitelka úřadu

ústřední rady. Byla rovněž farářkou náboženské obce Praha-Libeň a pražské kobyliště obce. Místo zaslouženého odpočinku se však rozhodla věnovat se odsouzeným ženám. Věnovala se jim s láskou, pochopením, ale i rozhodností. Nepřehlédla jejich zoufalství s poukazem, že si za současný stav věcí mohou samy. S velikým citem dovedla podnítit jejich zájem dělat něco dobrého, něco, co

Květoslava Jakubalová

Velehrad 2012

Již od roku 2005 se vězeňská duchovní služba a Vězeňská duchovenská péče pravidelně představují návštěvníkům velehradských slavností. Nespornou zásluhu na trvalé spolupráci s pořadatelem těchto akcí, společností Petarda, má kaplan věznice Olomouc Otto Broch.

Když před lety vyzval kaplany ke spolupráci s tím, aby ve svých věznicích oslovili odsouzené a dodali pak jejich výtvarná díla na první velehradskou výstavu, připadalo nám to spíše zatěžující, ale hned první výstava vyvolala zájem velehradských poutníků. Pochopili jsme, že Velehrad

je vlastně pro duchovní působící ve věznicích největší příležitostí, jak povědět veřejnosti o práci za mřížemi, a tak výstavy prací odsouzených vystřídala například prezentace práce vězeňských kaplanů u příležitosti desátého výročí vzniku kaplanské služby po revoluci nebo výstavy fotografií profesionálních fotografů, které oslovilo vězeňské prostředí a život lidí za mřížemi, jindy to byla například výstava prací vězňů z celého světa, ve které se na předních místech umístili i naši vězni. V letošním roce je to zajímavá výstava L. Havleny, jejíž jedna část čekala na své uveřejnění

by bylo přínosem pro širší okruh lidí. Založila v Řepích pěvecký kroužek. Trpělivě s podporou svého manžela, který sboreček občas doprovázel na klavír, objevovala mezi odsouzenými ženami talenty. Některé zvládly i začátek hry na klavír. Jiné se osmělily číst své básně. A pro seniory a seniorky, o něž se staraly sestry Boro-mejky, pořádaly koncerty, při nichž zněly jak písně lidové, tak i koledy a spirituály. Nešlo tolik o kvalitu zpěvu; spíš o to, že se něco dělalo i pro lidi kolem, že starým lidem poněkud zkrátily pomalu plynoucí čas a objevovaly, že dobré dílo, jež konají pro druhé, jim samotným přináší potěšení a částečně i smysl jejich nuceného pobytu ve vězení.

Ve vedení tohoto pěveckého sboru nyní již jistou dobu pokračuje ruzyňský kaplan Daniel Pfann, ale on i řepské odsouzené vděčně na paní farářku Vojancovou vzpomínají, že v jejich nitru vzbudila naději. Nebo že by snad to nebylo jenom její dílo? Díky Bohu za její službu!

sedm let (portréty vězňů) a druhá z poslední doby mapuje život bývalých vězňů na svobodě. Portréty v životní velikosti jsou citlivě doplněny příběhy lidí na fotografiích. Výstavu doplňovala prezentace práce duchovních ve vězeňských kaplích tak, jak byla zachycena tiskovými mluvčími věznic při různých duchovních akcích a bohoslužbách. Autor portrétů byl na výstavě osobně přítomen a zúčastnil se také i s manželkou besedy pro Český rozhlas 6, která následovala po vernisáži. Za Vězeňskou službu ČR se zahájení výstavy zúčastnili ředitel kanceláře generálního ředitele Martin Kocanda, první zástupce ředitele Věznice Mírov Zdeněk Horký, první zástupce Věznice Opava Jiří Vícha, za vězeňské kaplany pak hlavní kaplanka Květoslava Jakubalová, zástupce hlavní kaplanky Martin Škoda a kaplani Otto Broch, Miroslav Čejka, Josef Michalčík a Blažej Pelán.

Musíte to mít prostě rádi, když chcete závodit

Petra Bělíková

Finalistou letošního Mistrovství světa v naturální kulturistice a fitness, které se konalo dne 30. – 31. května 2012 v karlovarské KV Aréně, se stal příslušník z Věznice Kynšperk nad Ohří Petr Špreňar. Sportovního klání se účastnilo více než sto závodníků ze 12 států světa včetně amerických a australských družstev a Petr obsadil pěkné 4. místo. V tabulce celkového pořadí České společnosti pro naturální sport po 1. pololetí letošního roku zaujímá jeho jméno v kategorii Masters + Supermasters 3. místo se 62 body.

Petr Špreňar se vyučil automechanikem u Dopravního podniku hlavního města Prahy a stal se specialistou na autobusy. V roce 1999 dokončil dálkové studium na Veřejnoprávní akademii v Karlových Varech. Od roku 2009 pracuje ve Věznici Kynšperk nad Ohří jako strážný.

Jak byste představil tuto sportovní disciplínu? V čem se liší od normální kulturistiky?

Je to souhrn sportovních dovedností jednotlivce v různých sportech, jako je například gymnastika, bojové umění, tanec, aerobik, které jsou

spojeny do volné sestavy s doprovodem hudby, s cílem zaujmout rozhodčí i diváky. Používají se i různé kostýmy a rekvizity, aby bylo vystoupení atraktivnější. Je to hodně náročný sport. Musí se tu sejít dohromady vysportovaná postava a dovednosti,

které jsem popisoval, jinak není moc velká šance na úspěch. Vzhledem k tomu je i dnes málo závodníků v mužském fitness a vedou ženy, které mají své kategorie, jako je body fitness, kde se hodnotí ale především postava, což je jednodušší než metat přemety a salta. Řekl bych, že kulturistika je s ohledem na přípravu v některých věcech jednodušší, ale zase se při ní musí dbát více na dietu a jde se na doraz, co se týče vyřvování.

Co vás k naturální kulturistice a fitness přivedlo?

Kulturistice jako takové se věnuji již 27 let. Po první soutěži ve federaci IFBB jsem byl zklamaný z umístění. Zjistil jsem, že chlapi, kteří jsou se mnou v kategorii, jsou o půl hlavy menší, stejně vážíci, ale svalnatější. Doping je fenomén, který se asi nikdy nevymítí, je to o obrovských penězích. Pár soutěží, možná šest, jsem pořad věřil, že to půjde bez nějakých podpůrných prostředků, ale pak už jsem to vzdal a přestal závodit. To bylo někdy v roce 1996, kdy jsem začal cvičit, jak se říká, jen pro radost a pro kondici, bez stresů a v pohodě. V roce 2000 jsem chodil do fit centra v Písečné ulici v Chebu, které provozoval Pepa Vážný, bývalý silový trojbojář, a ten mi navrhl, abych si zkusil zasoutěžit v mužském fitness, které sem přišlo z USA. Do té doby to byla doména žen. A já, soutěživý sportovec, bývalý gymnasta a atlet, jsem dostal chuť to zkusit a začít pořádně trénovat. Úspěchy se dostavily, jak jsem už zmiňoval, pak ale přišlo zranění a narození druhého syna a byl konec. Žena byla na mateřské dovolené, měl jsem starosti, jak uživit rodinu. Poté co děti trochu odrostly a žena začala pracovat, začalo to být trochu lepší.

Zmínili jste se o doping...

Ano, to je problém, který se neustále řeší, ale nikdy se nevymítí. Tady jsou ale kontroly jasně dané během celého roku, a pokud se chce závodník zúčastnit soutěže, musí se na začátku roku přihlásit k naší federaci, zaregistrovat se a být k dispozici po celý rok k odebrání vzorku ke kontrole. V případě kdyby odmítl nebo se na odběr nedostavil, tak je automaticky pozitivní a už by nemohl závodit. Samozřejmě, že peněz je málo, tak i kontrol není tolik, ale nikdo neví, koho si vyberou, takže je to takový celoroční strašák.

Jaký máte cíl, čeho byste chtěl dále dosáhnout?

Tak hlavně bych chtěl zůstat zdravý a celkově být v pohodě i v soukromém životě, pak jde vše lépe. Samozřejmě léta letí a ta nikdo z nás nezastaví, ale musí se bojovat. Pokud by bylo vše v pořádku, rád bych se samozřejmě zlepšil. Ještě je důležité, jestli bude dost peněz na přípravu, zatím si vše platím sám. Sponzora

žádného nemám a tahle disciplína peníze nevydělává. Zbudou akorát fotky a poháry, musíte to mít prostě rádi, když chcete závodit. Je jasné, že pokud jsou lepší podmínky, jsou většinou i větší úspěchy.

Co byste doporučil zájemcům o pěkně vypracované tělo?

Tak především jim popřeji velké odhodlání a výdrž se dopracovat k výsledkům, které si vytýčí, protože je to skutečně boj na celý život. Můžu to potvrdit, jsem toho důkazem, sedmadvacet let tahám železo a pořád nejsem spokojený a nikdy nebudu, to už vím. Hlavně je důležité stanovit si reálné cíle, aby pak člověk nebyl zklamaný a neodradilo ho to od dalšího tréninku. Pokud jde o začátečníky, je důležité se poradit s trenérem i ve fitness centru, aby se naučili cvičit technicky správně, protože všechno má své zákonitosti.

Petr Štípek:

Hokejbal jsem hrál dřív, než se naši reprezentanti narodili

Co je to vlastně hokejbal?

Je to v podstatě dalo by se říci hokej s plastovým míčkem na asfaltovém, nebo umělém povrchu. Hokejbal jako sport vznikl právě u nás v Českých Budějovicích. Já jsem začal hrát v 7. třídě základní školy a jako aktivní hráč hrál celkem 9 let. Aktivní hru jsem musel opustit po úrazu kolene.

Takže čemu se věnujete nyní?

Oblíbený sport, kde člověk nechal litry potu a v němž se mu dařilo, který přinesl hodně uspokojení, ten nejde jen tak opustit. Ještě jako aktivní hráč jsem se rozhodl působit i v roli rozhodčího a pískal jsem celkem 18 let. V extralize jsem působil deset let, jako mezinárodní rozhodčí jsem rozhodoval rovněž na několika mezinárodních akcích, včetně mistrovství světa mužů. Po mistrovství světa jsem podle hesla V nejlepším se má přestat kariéru rozhodčího ukončil. Řadu let jsem působil také jako člen regionálního výboru Jih a předseda komise rozhodčích regionu, také jako člen republikové komise rozhodčích a delegátů. Stále působím jako delegát, tedy dohlížím na utkání a podávám z něj písemnou zprávu, v níž přímo hodnotím výkon rozhodčích a kontroluji, jak mužstva plní nařízení a pravidla pro danou soutěž.

Jaké jsou vaše největší úspěchy?

Opakovaně jsem rozhodoval finálová utkání Extraligy ČR a pravděpodobně jsem jediný rozhodčí, který v pátém, rozhodujícím finálovém utkání série na tři vítězství v prodloužení neu-

Petr Štípek je příslušníkem VS ČR od 1. února 2003, ve Vazební věznici České Budějovice působí v současné době ve funkci dozorce. Již od čtrnácti let věnuje volný čas svému nejoblíbenějšímu sportu – hokejbalu, a to na nejvyšší úrovni.

znal vstřelenou branku, samozřejmě oprávněně. Třikrát po sobě, v letech 2007 – 2009, jsem byl vyhlášen nejlepším rozhodčím hokejbalu ČR. Jsem držitelem mezinárodní licence rozhodčího, rozhodoval jsem mnoho mezinárodních utkání. V roce 2009 jsem ukončil kariéru rozhodováním na MS v hokejbalu mužů.

Čemu se v hokejbalu dále věnujete?

V loňském roce jsem byl osloven trenérem reprezentace juniorů a stal se členem realizačního týmu mužstva připravujícího se na Mistrovství světa juniorů 2012.

Mám na starost doplňky stravy, osobní poradenství členům reprezentace v oblasti kondice a stravování. Dále kompletní sestavení a zajištění jídelníčku v celém průběhu šampionátu, dohled nad rozcvíčkami a stanovení strečinkového programu včetně soustředění před šampionátem. Při utkáních zajištění a přípravu doplňků, dohled nad dodržováním a zajiš-

tění pitného režimu a občerstvení pro hráče. Také poradenství při zraněních. A pak, vše co bylo potřeba, aby hráči neměli žádné starosti a mohli podat maximální výkony při každém utkání.

To vyžaduje mnoho znalostí a zkušeností... Jak jste je získal?

Jsem držitelem licence osobního trenéra fitness; o výživu a fitness se zájímám již dlouhou řadu let a snažím se stále doplňovat znalosti o nové poznatky. Hokejbalová praxe hovoří sama za sebe. Paradoxně já jsem hokejbal hrál dřív, než se všichni hráči z reprezentační juniorské dvacítky narodili.

Prý jste i držitelem jedné zlaté medaile...

To není medaile, ale zlatá plaketa doktora Janského za bezplatné dárkovství krve. Jsem zapsán také v registru dárců kostní dřeně, ale zatím jsem kostní dřeň nedaroval.

Jak se dá časově skloubit povolání příslušníka vězeňské služby se všemi vašimi aktivitami?

Je to výhradně záležitost volného času a někdy je to skutečně náročné, potřeboval bych dny minimálně o třiceti hodinách. Zápasy, jichž se účastním jako delegát, se konají o víkendech, takže mi vyhovuje práce dozorce výkonu trestu, kde jsou většinou víkendy volné. Samozřejmě služba má absolutní přednost. Jako osobní trenér fitness nikde v současné době nepůsobím. Radím

kamarádům a přátelům, občas někomu sestavím jídelníček, dietu nebo tréninkový program a poradím s do-

plňky stravy. Sám jsem v tělocvičně čtyři až pět dní v týdnu. Odpočívat a léčit nervy si chodím na ryby...

Tato Fotografie je z mého posledního zápasu jako rozhodčího. Zápas se odehrál na mistrovství světa mužů mezi týmy Kanady a Portugalska. Odehrála se tam řada šarvátek, jedna z nich je zachycena zde. Byl jsem tenkrát díky své postavě nejčastěji nasazovaným rozhodčím na utkání Kanady

Až se k Vám jednoho dne dostane eskorta od nás ze Stráže pod Ralskem, nelekejte se, nekřičte a neutíkejte. Ten obr, který se z eskortního auta vysouká, není nikdo jiný než náš příslušník prap. Martin Vaško. Tento dobrosrdečný, skromný chlapák má na svém kontě spoustu významných českých i mezinárodních úspěchů v silovém trojboji. Ochotně souhlasil s rozhovorem, ve kterém porozprávěl o své úspěšné sportovní dráze, která by dle našeho mínění neměla zůstat bez povšimnutí.

Co je to vlastně silový trojboj?

Jedná se o sportovní odvětví o třech disciplínách. Dřep, benchpress a mrtvý tah. Soutěží se v několika váhových kategoriích. Já se svou váhou spadá do kategorie nad 140 kg.

Jak jste se k tomuto sportu dostal?

Se vzpíráním jsem začal již ve 14 letech v Baníku Ostrava. Mým trenérem byl můj otec, dlouholetý závodník, trenér a rozhodčí ve stejném sportu. Později jsem se začal věnovat kondičnímu posilování.

Kdy se dostavily první výsledky?

Mým prvním závodem v silovém trojboji bylo v roce 2008 mistrovství ČR. Ve váhové kategorii do 140 kg jsem se umístil na 3. místě. O rok později jsem ve stejné soutěži v kategorii nad 140 kg obsadil 1. místo. Jako člen reprezentace jsem v roce 2010 znovu obhájil zlato na mistrovství ČR a obsadil 2. místo na

mistrovství Evropy. Na podzim téhož roku jsem vybojoval ve své kategorii zlatou medaili na mistrovství světa v Praze. I v roce 2011 se mi dařilo. Na mistrovství ČR a mistrovství Evropy v Polsku byly mé výkony oceněny zlatem.

V letošním roce 2012 mám na svém kontě zlatou medaili z mistrovství ČR a mistrovství Evropy v Rakousku.

Jaké výkony si můžeme představit za tak skvělými výsledky?

Má dosažená závodní maxima jsou 380 kg v dřepu, 230 kg v benchpressu, 302,5 kg v mrtvém tahu, což je v celkovém trojboji 907,5 kg.

Jak často trénujete u tak náročného sportu a jaký je váš jídelníček?

Trénuji pravidelně čtyřikrát týdně v časovém rozmezí dvě až dvě a půl hodiny. Cvičíme základní a doplňkové cviky zaměřené hlavně na rozvoj síly. A můj jídelníček je pravidelný

a vydatný. Jím šestkrát denně, hlavně maso, tvaroh, těstoviny, piju mléko, prostě spoustu kalorických, ale zdravých potravin.

K dobré regeneraci potřebuji také množství sportovních doplňků, bez kterých by to opravdu nešlo.

Jak dlouho jste u vězeňské služby?

Do vězeňské služby jsem nastoupil jako příslušník v říjnu 1997, a to do Věznice Heřmanice. O přeložení na oddělení vězeňské a justiční stráže do eskortní směny ve Věznici Stráž pod Ralskem jsem požádal v roce 1998, tam také působím dodnes.

Co vaši kolegové, nenechali se také zlákat tímto sportem?

Ano ano, do tajů silového trojboje se mi podařilo zapojit i další členy eskortní směny, takže se nás schází na trénincích daleko víc. Trénuju a na závody jezdím se svým dlouholetým kolegou prap. Pavlem Čížkem, který se rovněž v roce 2010 stal mistrem světa v silovém trojboji ve váhové kategorii do 125 kg.

Oba jsme členy SK Metalpower v Novém Boru, kde doladujeme soutěžní formu pod vedením trenéra Karla Koldovského.

Čeho byste chtěl ještě dosáhnout?

Prioritou je pro mě zachovat si zdraví a vyvarovat se zranění. Chtěl bych vydržet soutěžit co nejdéle s dobrými výkony a stále se zlepšovat.

Mátě nějaké další záliby?

Relaxem po náročných trénincích je pro mě hlavně turistika s rodinou, jízda na kole a plavání. V zimních měsících chodíme jednou až dvakrát týdně do sauny.

Všehrdy